

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

หนังสือ

- กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____. ประชาธิปไตยกับพรรคการเมืองและการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- _____. การเมืองในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- _____. คู่มือการเมืองไทย : 2475-2525 ข้อมูลพื้นฐานทางการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2526.
- _____. พรรคการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536.
- กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. การสัมมนากรรมการบริหาร-สมาชิกพรรคการเมือง และผู้ทรงคุณวุฒิ : ตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน วันที่ 15-16 พฤษภาคม 2532. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงมหาดไทย, 2532.
- _____. รายงานการวิจัย การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2530.
- _____. รวมบทความทางการเมือง. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2511.
- _____. รวมบทความทางการเมือง. พระนคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2513, หน้า 81-112 และบทที่ 4.
- กระมล ทองธรรมชาติ และคณะ. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง และเสถียรภาพของรัฐบาล. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิจัยคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

- กระมล ทองธรรมชาติ. ผู้รวบรวม. พรรคการเมืองต่างประเทศ. แผนกวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- เกษม อุทยานิน. รัฐศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2516, บทที่ 7.
- กลุ่มต้นธาร. เบื้องหลังจีน เอกสารสมัชชาผู้แทนทั่วประเทศ ครั้งที่ 11 ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: นฤมิตรการพิมพ์, 2522.
- กลุ่มอาสาสมัครไอ.เอ.เอ.เอส. เลือกตั้ง 2518. ม.ป.ก.
- กองบรรณาธิการ ประชาชาติ. เลือกตั้ง 18. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น, 2517.
- กลุ่มยุวประชาธิปไตย. บทบาทของคนหนุ่มสาวกับการพัฒนาระบบประชาธิปไตย โดยกลุ่มยุวประชาธิปไตย สหภาพเยาวชนพรรคพลังใหม่ และอนุพรรคสังคมนิยมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: บริษัทเอคส์เพรส โพรดักส์, 2527.
- กองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน. คนใช้ประชาชน คู่มือส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: มติชน, 2526.
- โกศล ผดุงทรง และคณะ. ใครดีใครได้; การเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร (ทุกเขต). กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา, 2519.
- โกสินทร์ วงศ์สุรวัฒน์ บรรณาธิการ. พรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ขจักษ์ บุรุษพัฒน์. การเมืองและพรรคการเมืองของไทย นับตั้งแต่ยุคเริ่มแรกถึงปัจจุบัน. พระนคร: โอเคียนส์โตร์, 2511.
- คณะกรรมการนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2517.
- คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สังคมนการเมืองไทย : ปัญหาแนวโน้มและนโยบาย. กรุงเทพฯ: บริษัทพิชการพิมพ์จำกัด, 2528.
- คณิน บุญสุวรรณ. รัฐมนตรีเมืองไทย. กรุงเทพฯ: อิมเมจ, 2526.

คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. คึกฤทธิ์วิจารณ์. พระนคร: คลังพิทยา, 2501.

โครงการพัฒนาการเมืองการปกครอง รุ่นที่ 2 คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรุงเทพฯ: กรุงสยามการพิมพ์, 2525.

จำลอง สาลีสังข์. พรรคการเมืองและผลการเลือกตั้ง 2519. กรุงเทพฯ: ห.จ.ก.

สหประชาพาณิชย์, 2519.

เฉลียว ประกอบสุข. รวบรวม. พรรคการเมือง พร้อมด้วย พ.ร.บ.พรรคการเมือง

พ.ร.บ.เลือกตั้ง และวิธีการจัดตั้งพรรคการเมือง. ธนบุรี: สำนักพิมพ์ปรัชญา, ม.ป.ท.

ชมรมเพื่อการศึกษาและพัฒนาชีวิต. การเมืองไทยกับการเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า,

2525.

ชัยอนันต์ สมุทวนิช. การเลือกตั้ง พรรคการเมือง รัฐสภาและคณะทหาร. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ,

2524.

ชาญวุฒิ วัชรพุกก์. ผู้รวบรวม. พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ม.ป.ป. .

ชาติชาย เป็นบำรุง และธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. บรรณาธิการ. บันทึกการเมืองไทย.

กรุงเทพฯ: บริษัทประชุมช่างจำกัด, 2531.

ชูวงศ์ ฉายะบุตร. หลักพรรคการเมือง. พระนคร: จำลองการพิมพ์, 2511.

เชาวน์วัศ สุลภา. พรรคการเมือง. พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2511. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์

การพิมพ์, 2517.

ไชยวัฒน์ ไตรยสุนันท์. บรรณาธิการ. 36 ปี พรรคประชาธิปัตย์. กรุงเทพฯ: ประสานศิลป์

การพิมพ์, 2525.

ณัฐวุฒิ สุทธิสงคราม. นายควง อภัยวงศ์ กับพรรคประชาธิปัตย์. กรุงเทพฯ: ก้องเกียรติ

การพิมพ์, 2522.

ทหารเก่า. นามแฝง. เบื้องหน้า-เบื้องหลังของพรรคประชาธิปัตย์. กรุงเทพฯ: การเวก,

2521.

นรนิติ เศรษฐบุตร. พรรคประชาธิปัตย์: ความสำเร็จหรือความล้มเหลว. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

นักวิจัยทางสังคมศาสตร์ รุ่นที่ 8. พรรคการเมือง. พระนคร: โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2515.

บัญชา มินทรชินทร์. สาวไส้พรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: ศักดิ์สยาม, 2522.

บัณฑิต อินทรชี่น. พรรคการเมืองกับการรณรงค์หาเสียง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงอนันต์,

ม.ป.ป.

ประชาธิปไตย ศูนย์ข่าวการเลือกตั้ง. คู่มือการเลือกตั้ง 2518. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ทหารราช,

2518.

ประณต นันทิยะกุล. บรรณาธิการ. โครงการเสริมความรู้ด้านการเมืองและสังคมในระบอบ

ประชาธิปไตย รุ่นที่ 3. คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

ประมาณ อติเรกสาร. บันทึกความทรงจำเมื่อข้าพเจ้าเป็นหัวหน้าพรรค. กรุงเทพฯ: จงเจริญ

การพิมพ์, 2521.

ประเสริฐ จิตติวัฒน์พงศ์. เผด็จการรัฐสภา โฉมหน้าการเมืองที่ป่วน. กรุงเทพฯ: กราฟิคอาร์ต,

2522.

ประเสริฐ ปัทมะสุคนธ์. รัฐสภาไทยในรอบสี่สิบสองปี (2475-2517). กรุงเทพมหานคร:

ชุมชนการช่าง, 2517.

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. พรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช,

2524.

_____ . ระบบพรรคการเมืองและปัญหาพรรคการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.,

ม.ป.ป.

พรรคกิจสังคม. วารสารพรรคกิจสังคม ฉบับพิเศษประจำปี 2526. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

สยามรัฐ, 2526.

พรรคชาติไทย. สรุปคำพรรคชาติไทย. (ม.ป.ท.), 2526.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. พรรคและกลุ่ม. บรรณาธิการโดยสุพร ชาญวนิชย์กุลชัย. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์แสงรุ่งการพิมพ์, 2523.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ และ พีรพงศ์ สุรเสน. บรรณาธิการ. พรรคและกลุ่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ: บริษัทศึกษิตสยาม, 2524.

ภิญโญ สาธร. รัฐศาสตร์การศึกษา (Politics of education). กรุงเทพมหานคร:

วัฒนาพานิช, 2530.

ภชงค์ กนิษฐชาติ. บรรณาธิการ. ปฏิบัติการ : เยาวชนพรรคการเมือง - พรรคประชาธิปไตย

รายงานการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเมือง "การพัฒนากิจกรรมของกลุ่มเยาวชนในพรรคการเมืองไทย" ในวันที่ 23-25 พฤษภาคม 2529.

มนตรี เจนวิทย์การ. พรรคการเมืองไทยยุคใหม่. ธนบุรี: กรุงเทพการพิมพ์, 2511.

มนุชญ์ วัฒนโกเมร. ข้อมูลพื้นฐานพรรคการเมืองปัจจุบัน : และพรรคการเมืองกับการเลือกตั้ง
ปี 2522-2529. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2529.

มหาดไทย, กระทรวง. นโยบายของรัฐบาลและพรรคการเมืองของประเทศต่างๆ ในเอเชียและ
ยุโรป. พระนคร: โรงพิมพ์มหาดไทย, 2499.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. ปัญหาพัฒนาการทางการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: ศรีเมือง
การพิมพ์, 2529. บทที่ 4, 7.

เมธา สุตบรรทัด. ประชาธิปไตยและหน้าที่ของผู้แทนราษฎร. กรุงเทพฯ: ฝ่ายวิชาการกลุ่ม
กิจกรรมนักศึกษา คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.

รัตน์ บินนาน. ความนิยมของประชาชนที่มีต่อพรรคการเมืองสำหรับการเลือกตั้งใน พ.ศ. 2526.
ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดสุราษฎร์ธานี. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยวิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี.
2526.

ลิขิต ธีรเวคิน. พรรคการเมืองและการพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยของ
สมาคมนักวิจัยมหาวิทยาลัยไทย, 2526.

วสันต์ หงสกุล. 37 พรรคการเมือง บัญญัติพิจารณาการเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: ตะวันนา,
2518.

วิจิตร นีละไพจิตร. ผู้รวบรวม. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2511 และคำชี้แจงและ
บทความของกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจดทะเบียนพรรคการเมือง. พระนคร :
เกษมบรรณกิจ, 2511.

วิจิตร พึ่งลัดดา. รัฐธรรมนูญ: และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

วิจิตรวาทการ, หลวง. คณะการเมือง. พระนคร: ร้านชินีเยสถาน, 2475.

วิทยา นาศิริกุลกิจ. พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย, สำนักงาน. กฎหมายเกี่ยวกับรัฐสภา. กรุงเทพฯ:
สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, 2526.

ศูนย์บริการทางวิชาการและกฎหมาย. รวมกฎหมายพรรคการเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
เลขาธิการรัฐสภา, 2519.

ศูนย์บริหารเอกสารและค้นคว้า สำนักเลขาธิการรัฐสภา. พรรคการเมืองไทย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักเลขาธิการรัฐสภา, 2527.

_____ . พรรคการเมืองไทย ปี พ.ศ. 2529. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการ
รัฐสภา, 2529.

ศรณรงค์ ปิยะกาญจน์. 52 ปี ของประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แพรวพิทยา, 2527.

ศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์. การปกครองของไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2514.

สงวน คำวงษา, พ.อ. พรรคการเมืองของไทย. เอกสารประกอบคำบรรยาย วิทยาลัย
การทัพอากาศ, 2519.

_____ . พรรคการเมืองของไทย. เอกสารประกอบคำบรรยาย วิทยาลัยการทัพอากาศ,
2520.

สถาบันประวัติศาสตร์สังคม. พรรคประชาธิปไตยกับประวัติศาสตร์. โรงพิมพ์เสียงเชียงใหม่ จำกัด,
2529.

สมชาติ รอบกิจ. บรรณาธิการ. รัฐศาสตร์ 17. กรุงเทพฯ: บริษัทพิช จำกัด, 2518.

สมบัติ จันทรวงศ์. วิวัฒนาการและแนวโน้มของพรรคการเมืองไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีพรรค
พลังธรรม. กรุงเทพฯ: มุลินธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2532.

_____ . การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ
กรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขต พ.ศ. 2528.
กทม.: มุลินธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2530.

สมบัติ จันทรวงศ์ และ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. บรรณาธิการ. อยู่เมืองไทย. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530. หน้า 309-409.

สิทธิานต์ รักษ์ประเทศ. ความรู้เรื่องพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ: พัทักษ์ประชา, 2519.

สุขุม นวลสกุล และคณะ. การเมืองและการปกครองไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2519.

สุพจน์ ด่านตระกูล. ประเสริฐ ทรัพย์สุนทร อดีตกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย
ใคร? มาจากไหน? และคิดอย่างไร?. กรุงเทพฯ: บริษัทเคล็ดไทย, 2524.

เสถียร วิชัยลักษณ์ และ สืบวงศ์ วิชัยลักษณ์. พระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2517.
กรุงเทพฯ: นิติเวชช์, 2517.

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. พรรคการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา,
2527.

_____ . พรรคการเมืองไทย ปี พ.ศ. 2529. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา,
2529.

- สำนักแถลงข่าวโซเวียต. การประชุมสมัชชา พ.ค.ช. สมัยที่ 26. กรุงเทพฯ: สำนักแถลงข่าว
โซเวียต, 2524.
- สัมฤทธิ์ มีวงศ์อุโฆษ. บรรณาธิการ. คู่มือการเลือกตั้ง 2529. กรุงเทพฯ: สยามบรรณจำกัด,
2529.
- _____ . คู่มือการเลือกตั้ง 2531. กรุงเทพฯ: สยามบรรณ จำกัด, 2531.
- สงขลานครินทร์, มหาวิทยาลัย. ความรู้เกี่ยวกับระบบประชาธิปไตยรัฐสภาไทย. เอกสารอัด
สำเนา, 2529.
- หยุด แสงอุทัย. พรรคการเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ดวงกลม, 2517.
- _____ . คำอธิบายพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2511. ธนบุรี: บางสะแกการพิมพ์,
2512.
- อโณทัย วัฒนาพร. บรรณาธิการ. การเมืองยุคใหม่. กทม.: เจริญรัฐการพิมพ์, 2517.
หน้า 359-371.
- อดิศร อีสี่. รวบรวม. รัฐธรรมนูญ กฎหมายพรรคการเมืองและกฎหมายเลือกตั้ง 2511.
พระนคร: ศูนย์ศรีสัมพันธ์สื่อมวลชน, 2511.
- อมร รักษาสัตย์. ทฤษฎีการจัดตั้งรัฐบาลผสม. กรุงเทพฯ: สารมวลชน, 2519.
- อาลักษณ์ วิทยากร. ประเทศไทยกับสังคมนิยม. กรุงเทพฯ: เทพนมิตรการพิมพ์, ม.ป.ป.
- อิวาซา โทชิยูกิ. พรรคเสรีประชาธิปไตยของญี่ปุ่นรักษาอำนาจไว้ได้อย่างไร. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันเอเชีย คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ฮันดิงตัน, แซมมวล พี. พรรคกับเสถียรภาพทางการเมือง. แปลโดย. ปรัชญา เวสารัชช.
จาก Political Order in Changing Societies. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์
การพิมพ์, 2527.

วิทยานิพนธ์

- กนก บิณศิริวานิช. "พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 8 กรุงเทพมหานคร. "วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- กัมพล บุณณะ. "นายอำเภอเกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งของประชาชน ศึกษาเปรียบเทียบบทบาท นายอำเภอแม่จรมิ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- เกษมศักดิ์ แสนโกชน์. "การศึกษาเปรียบเทียบระบบกรรมวิธีการของรัฐสภาไทย และ สหรัฐอเมริกา." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.
- ขจัตถัย บุรุษพัฒน์. "กำเนิดพรรคการเมืองในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.
- ชัช สวามิส. "พรรคการเมืองของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยการทัพบก, 2512.
- ชัยฤกษ์ วัฒนสุนทร. "ปัญหาการถ่วงและคูล์ในการปกครองระบบรัฐสภาของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515.
- ชาญวุฒิ วัชรพุกก์. "ประชาธิปไตยแบบไทย: บทศึกษาผลการจำแนกคิดและกลไกระบบ ประชาธิปไตยมาใช้ในเมืองไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร์คณะศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ชุมพล แพร์หลวง. "ความผูกพันพรรคการเมืองของคนกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.
- คำรงค์ อิมวิเศษ. "การร่างรัฐธรรมนูญฉบับพุทธศักราช 2489 และการเมืองภายหลังการประกาศ ใช้รัฐธรรมนูญ." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

- ดิเรก อุทัยผล. "ความล้มเหลวของระบบพรรคการเมืองในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2521.
- ทิพวรรณ บุญทวี. "ความคิดทางการเมืองของปรีดี พนมยงค์ : ระยะเริ่มแรก (พ.ศ.
2443-2477)." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. บทที่ 3. พ.ร.บ.
- โทษิขุคิ อิวาซา. "ฐานอำนาจ โครงสร้างของพรรคเสรีประชาธิปไตยญี่ปุ่น." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ทวีศักดิ์ พันธุ์สระ. "การต่อสู้ทางการเมืองของพรรคการเมืองไทย : ศึกษากรณีพรรคกิจสังคม."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2529.
- ธงชัย แสงประดับ. "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบพรรคการเมืองไทย ศึกษาเฉพาะกรณีพรรค
เสรีมนังคศิลา กับพรรคสหประชาธิปไตย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา
การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- ธาริณี ภาวะสุทธิการ. "ระบบเลือกตั้งและผลสะท้อนต่อพรรคการเมืองในประเทศไทย."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2516.
- นพดล ศรีสุข. "บทบาทของรัฐบาลไทย พ.ศ. 2518: ศึกษาด้านการรวมกลุ่มพรรค และ
ความขัดแย้ง." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- นิพันธ์ บุญหลวง. "การย้ายพรรคของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- นิโรจน์ ขอบประเสริฐ, "ฝักฝ่ายทางการเมือง: ศึกษากรณีการแบ่งแยกฝักฝ่ายในพรรค
ประชาธิปไตย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

- บุญธรรม เลิศสุขีเกษม. "ความแตกแยกในพระนครการเมืองไทย: ศึกษาเปรียบเทียบพระนคร
พระราชินี ปรครกกิจสังคม และพระนครชาติไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- บุษบา สิ้นสมบุรณ์. "ความขัดแย้งทางอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย."
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2524.
- บรรลือ สุรินทร์ศิริรัฐ. "บทบาทของสมาชิกรัฐสภาที่เป็นข้าราชการประจำ ศึกษาเฉพาะกรณี
สภาพิรุปรการปกครองแผ่นดิน." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ประสิทธิ์ ใจเปี่ยม. "ระบบพระนครการเมืองไทยกับเสถียรภาพของรัฐบาล." เอกสารวิจัยส่วน
บุคคล วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2525.
- ประเสริฐ โยธีพิทักษ์. "การควบคุมรัฐบาลโดยวิธีตั้งกระทู้ถามในรัฐสภาไทย." วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2513.
- ปริญญา โภธิสัจย์, "การกำหนดตัวรัฐมนตรีของพระนครการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีพระนครพระราชินี
และพระนครประชารไทย" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- พนม ภัยหน่าย. "ลักษณะและพฤติกรรมของพระนครการเมืองในประเทศไทย ศึกษาเฉพาะกรณี:
พระนครเสริมนังคศิลา." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2512.
- พนัส จันทรศิริ, พล.ต. "พระนครการเมืองของประเทศไทย." เอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษา
วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2508.
- พรมณี ไทยานนท์. "บทบาทของพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ในการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตยของพม่า." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

- พิสัมพันธ์ จุลติก, ร.ต.อ. "ทัศนคติทางการเมืองของวุฒิสมาชิกสายทหารต่อพรรคการเมืองไทย."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2530.
- ไพบุลย์ คีคง. "กำเนิดการปกครองระบบรัฐสภาในประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
 แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.
- ไพรัตน์ เตชะเสถียร. "การออกเสียงเลือกตั้งในอำเภอป่าต้ว ศึกษากรณีการไปออกเสียงเลือกตั้ง
 ในอัตราสูง." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- มนตรี เต่งตระกูล. "รัฐสภาไทย: ศึกษาเฉพาะกรณีปัญหาความอ่อนแอ." วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- มรธาธีร์ รักชาติเจริญ. "การก่อตัวของพรรคประชาธิปไตยในกระบวนการทางการเมืองไทย."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2525.
- ไมตรี วิริยะ. "รัฐสภาไทย: การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของสภาผู้แทนราษฎร
 พุทธศักราช 2519." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิต
 วิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- บุษรวัฒน์ ภัทราภาณุภัทร. "วิเคราะห์เปรียบเทียบภูมิหลังของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ
 พุทธศักราช 2516 กับสภาพรัฐูปการปกครองแผ่นดิน พุทธศักราช 2519."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2520.
- รังสิมา ศิริรังษี. "ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั่วไป
 27 กรกฎาคม 2529 ของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ." วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหบัณฑิต แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

- รัฐการ มิมนเตร. "ยุวประชาธิปไตยในฐานะองค์กรเสริมสร้างพัฒนาการของพรรคประชาธิปไตย."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2533.
- วิทยา นภาศิริกุลกิจ. "ระบบพรรคการเมืองไทย: ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างยุคก่อน
 ปฏิวัติ พ.ศ. 2501 กับสมัยปัจจุบัน." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2513.
- วีณา เรืองสกุล. "การก่อตั้งและพัฒนาการของพรรคชาติไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
 ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- วีรัตน์ แก้วกล้า. "พรรคการเมืองกับการสร้างผู้นำทางการเมือง." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
 ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ศุภชัย เอี่ยมละออ. "พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น:
 ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกเมืองพัทยาเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2528."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2528.
- สาธิต ชวะโนทัย. "การเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งของพรรคการเมืองไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญา
 มหบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- สุทัศน์ ชมดี. "บทบาทของรัฐสภาไทยในการควบคุมรัฐบาล โดยอาศัยการอภิปรายทั่วไป."
 วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2515.
- สุพรรณ บุญชื้อ. "รัฐสภาไทย: การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทวุฒิสภาและสภาผู้แทน
 ราษฎร พ.ศ. 2512 และ พ.ศ. 2518." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชา
 การปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

เสริมศักดิ์ พงษ์พานิช. "การสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมืองในประเทศไทย."

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์, 2519.

แหลมทอง พันธูราชี. "การเมืองที่ปราศจากพรรคของไทย: การครอบงำของระบบราชการ."

วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิต
บริหารศาสตร์, 2519.

อนุชา อรุณศรีมีโชติ. "ทหารกับการกำหนดนโยบายของรัฐ: ศึกษาเฉพาะกรณีการตราพระราช

บัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ. 2524." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการ
ปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

อภิชาติ พุ่มแก้ว, พ.ต.ต. "พรรคการเมืองไทยกับฐานคะแนนเสียง: ศึกษากรณีของพรรค

ประชากรไทยในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการ
ปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

อานนท์ ภักดีวงศ์. "ทัศนคติของผู้นำพรรคการเมืองไทยที่มีต่อรูปแบบพรรคการเมือง." สารนิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

อุทัยวรรณ แก้วสอาด. "พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของตำรวจนครบาล." วิทยานิพนธ์

ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.

วารสารและอื่นๆ

กรีช เกตุเอี่ยม. "การเมือง นักการเมือง และพรรคการเมือง," ใน เทศาภิบาล.

ปีที่ 81 ฉบับที่ 7 (กรกฎาคม 2529), หน้า 32-38.

เจฟฟรีย์ เรช, "การเลือกตั้งเดือนมกราคม 2518 : ข้อมูลและข้อวินิจฉัยขั้นต้น."

ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ 13 ฉบับที่ 1, มกราคม-มีนาคม 2518, หน้า 31-40.

จรรุญ สุภาพ, "ปัญหาบางประการที่เกี่ยวเนื่องกับพรรคการเมือง" ใน วารสารสังคมศาสตร์

ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (เมษายน 2512), หน้า 43-51.

ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ, "วิจารณ์ระบบพรรคการเมืองไทย" ใน วารสารสังคมศาสตร์,

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1, มกราคม, 2518, หน้า 1-25.

_____ . "ระบบพรรคการเมืองไทยในอุดมคติ" ใน วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่ 18

ฉบับที่ 2, มิถุนายน 2524, หน้า 1-21.

_____ . "กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง มติมหาชน" ใน เทศาภิบาล, ปีที่ 76

ฉบับที่ 6 มิถุนายน, 2524, หน้า 55-87.

_____ . "อุดมการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองในประเทศไทย" ใน วารสารสังคมศาสตร์

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2, (เมษายน 2519), หน้า 48-64.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ, "พรรคการเมืองและการพัฒนาทางการเมือง: ศึกษาเปรียบเทียบไทยกับญี่ปุ่น"

ใน วารสารสังคมศาสตร์, ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มีนาคม 2521), หน้า 1-31.

_____ . "โครงสร้างหน้าที่ของพรรคการเมืองไทย" ใน วารสารสังคมศาสตร์,

ปีที่ 17 ฉบับที่ 21 (เมษายน-มิถุนายน 2523), หน้า 1-40.

ไพโรจน์ โพธิวงศ์, "การเลือกตั้งทั่วไป มกราคม 2518" ใน จุลสารชุดเบื้องหลังเหตุการณ์

ปัจจุบัน, พระนคร: โรงพิมพ์วิทยากร, 2518, เล่มที่ 51.

วิทยา สุจริตชนารักษ์, "พรรคการเมืองไทย" ใน จุลสารการเมืองสำหรับประชาชน.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2517, เล่มที่ 8.

สมบูรณ์ สุขสำราญ, "พรรคการเมือง" ใน จุลสารการเมืองสำหรับประชาชน,

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2517, เล่มที่ 7.

สมบัติ จันทรวงศ์, "พรรคการเมืองและระบบสหรัฐ: ภาคสะท้อนจากวิธีการเลือกตั้งประธานาธิบดี

อเมริกัน" ใน สังคมศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ 14 ฉบับที่ 3-4 (เมษายน-พฤษภาคม

2519), หน้า 169-189.

สุเทพ อัดดากร, "พรรคการเมืองและการเลือกตั้ง" ใน รัฐศาสตร์สาร, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1

(มกราคม-กุมภาพันธ์), เจริญวิทย์การพิมพ์, 2517.

ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 99 ตอนที่ 17 (ฉบับพิเศษ 5 กุมภาพันธ์ 2525), หน้า 8-16.

_____ . เล่มที่ 99 ตอนที่ 66 (ฉบับพิเศษ 13 พฤษภาคม 2525), หน้า 1-39.

- ___ . เล่มที่ 99 ตอนที่ 91 (ฉบับพิเศษ 2 กรกฎาคม 2525), หน้า 40-50.
- ___ . เล่มที่ 99 ตอนที่ 117 (ฉบับพิเศษ 20 สิงหาคม 2525), หน้า 1-29.
- ___ . เล่มที่ 99 ตอนที่ 117 (ฉบับพิเศษ 20 สิงหาคม 2525), หน้า 30-47.
- ___ . เล่มที่ 99 ตอนที่ 154 (ฉบับพิเศษ 20 ตุลาคม 2525), หน้า 1-180.

ภาษาอังกฤษ

- Belloni, P. Frank and Dennis C. Beller. Faction Politics: Political Parties and Factionalism in Comparative Perspective. Oxford: Clio Press Ltd., 1978.
- Beyme Von Klaus. Editor. German Political Systems: Theory and Practice in the Two Germanies. London: SAGE Publications Ltd., 1976.
- _____. Political Parties in Western Democracies. Hants: Gower Publishing Company Limited, 1985.
- Blondel, J. Voters, Parties, and Leaders: The Social Fabric of British Politics. London: Cox & Wyman Ltd., 1974.
- Blake, Robert. The Conservative Party from Peel to Churchill. London: The Camelot Press Ltd., 1970.
- Brand, F. Carl. The British Labour Party: A Short History. California: Stanford University Press, 1964.
- Brogan, W. D. and Douglas, V. Verney. Political Patterns in Today's World. New York: Harcourt, Brace & World, Inc., 1963.
- Brown, Gerry Stuart. The First Republicans. Syracuse: Syracuse University Press, 1954.
- Charles, Joseph. The Origins of the American Party System. New York: Harper & Row, Publishers, 1956.

- Chee, Sip Fong. The PAP Story : The Pioneering Years November 1954-April 1968. Singapore : Koon Wah Lithographers, 1979.
- Childs L. Harwood. Public Opinion: Nature, Formation, and Role. Toronto: D. Van Nostrand Company, Inc., 1965.
- Cerny, H. Karle. edited. Scandinavian at the Polls: Recent Political Trends in Denmark, Norway, and Sweden. Washington, D.C.: American Enterprise Institute for Public Policy Research, 1977.
- Coates, David. The Labour Party and the Struggle for Socialism. London: Cambridge University Press, 1975.
- Connolly E. William. The Terms of Political Discourse. Second Edition. Oxford: Martin Robertson & Company Ltd., 1983.
- Clokie, McD. H. Canadian Government and Politics. Toronto: Longmans, Green & Company, 1950.
- Cole, B. H. The British Labour Party: A Functioning Participatory Democracy. Oxford: Biddles Ltd., 1978.
- Cousens, W. Theodore. Politics and Political Organizations in America, New York: The Macmillan Company, 1948.
- Dawson, MacGregor Robert. Democratic Government in Canada. Minneapolis: The University of Minnesota Press, 1949.
- Donaghy, J. Peter and Michael, T. Newton. Spain: A Guide to Political and Economic Institutions. London: Cambridge University Press, 1987.
- Dumbauld, Edward, edited. The Political Writings of Thomas Jefferson. New York: The Liberal Arts Press, 1955.

- Duverger, Maurice. The Study of Politics. Translated by Robert Wagoner.
The United States of America: Thomas Y. Crowell Company, Inc.,
1972.
- _____. Party Politics and Pressure Groups: A Comparative
Introduction. London: Thomas Y. Crowell Company Inc., 1972.
- Dye, R. Thomas and L. Harmon Zeigler. American Politics in the Media
Age. California: Brooks/Cole Publishing Company, 1983.
- Ebenstein, William. Great Political Thinkers Plato to the Present.
Fourth edition. Illinois: Dryden Press, 1969.
- Epstein, D. Leon. Political Parties in Western Democracies.
London: Pall Mall Press, 1967.
- Evan, J. Eric. Political Parties in Britain 1783-1867. New York:
Methuen & Co., Ltd., 1985.
- Fred, J. Werner. edited. The Foreign Policies of Western European
Socialist Parties. New York: Praeger Publishers, 1978.
- Goodman, William. The Two-Party System in the United States.
Third Edition. New York: D. Van Nostrand Company, Inc., 1967.
- Hartmann, Horst. Political Parties in India. New Delhi: Meenakshi
Prakashan, 1977.
- Hanrieder, F. Wolfram. Helmut Schmidt : Perspective on Politica.
Colorado: Westview Press, Inc., 1982.
- Henig, Stanley and John, Pinder. edited. European Political Parties :
London George Allen & Unwin Ltd., 1969.

- Johnson, A. Samuel. Essentials of Political Parties: Their Relation to American Government. New York: Barron's Educational Series, Inc., 1974.
- Jones, O. Charles. The United States Congress: People, Pace, and Policy. Illinois: The Dorsey Press, 1982.
- Jupp, J. Political Parties. England, Surrey: The Gresham Press, 1970.
- Kayden, Xandra. Campaign Organization. Massachusetts: D.C. Heath and Company, 1978.
- Key, O.V. Jr. Politics, Parties and Pressure Groups. Third Edition. Thomas Y. Crowell Company, 1955.
- Lane, E. Robert. Political Life: Who and How People Get Involved in Politics. New York: The Free Press, 1969.
- Lawson, Kay. The Comparative Study of Political Parties. New York: St. Martin's Press, Inc., 1976.
- Lipset, Murrin Seymour. editor. Emerging Coalitions in American Politics. San Francisco: Institute for Contemporary Studies, 1978.
- Loveday, P., A.W. Martin and R.S. Parker. edited. The Emergence of the Australian Party System. Sydney: Hale & Iremonger Pty Ltd., 1977.
- Lian, Cheng Pang. Singapore's People's Action Party : Its History, Organization and Leadership. London: Oxford University Press, 1971.
- Mair Peter. Edited. The West European Party System. New York: Oxford University Press, 1990.

- Mckenzie, T.R. British Political Parties : The Distribution of Power Within the Conservative and Labour Parties. New York: St. Martin's Press Inc., 1955.
- Mckenzie, W. Charles. Party Government in the United States. New York: The Ronald Press Company, 1939.
- McCormick, L. Richard. The Party Period and Public Policy. New York: Oxford University Pres, 1986.
- Merton, K. Robert. editor. Sociological Analysis. New York: Harcourt, Brace and Company, Inc., 1949.
- Meissner, Boris. The Communist Party of the Soviet Union. New York: The Foreign Policy Research institute, 1956.
- Michels, Robert. Political Parties. New York: The Free Press A Division of Macmillan Publishing Co., Inc., 1962.
- Merk1, H. Peter. Editor. Western European Party Systems: Trends and Prospects. New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc., 1980.
- Merriam, Edward Charles and Harold Foote Gosnell. The American Party System: An Introduction to the Study of Political Parties in the United States. Fourth Edition. New York: The macmillan Company, 1949.
- Weiner, Myron and P. Huntington Samuel. General Editors. Understanding Political Development. U.S.A. : Harper Collins Publishers, 1987.
- Nisbet, Robert. The Social Philosophers. Great Britain: Granada Publishing Limited, 1976.

- Odegard, H. Peter and Allen, Helms. American Politics : A Study in Political Dynamics. second edition. New York: Harper & Brothers, 1947.
- Overacker, Louise. Australian Parties in a Changing Society 1945-67. Canberra: F.W. Cheshire Publishing Pty Ltd., 1968.
- Pauker, J. Guy. The Rise and Fall of the Communist Party of Indonesia. California: The Rand Corporation, 1969.
- Penniman, R. Howard. edited. The Australian National Elections of 1977. Canberra: Australian National University Press, 1979.
- _____ . Australia at the Polls : The National Elections of 1975. Canberra: Australian National University Press, 1977.
- _____ . Sait's American Parties and Elections: Fifth edition. New York: Appleton - Century - Crofts, Inc., 1952.
- Peters, J. The Communist Party: A Manual on Organization. San Francisco: Workers Library publishers, 1975.
- Pridham, Geoffrey. Christian Democracy in Western Germany. London: Redwood Burn Limited Trowbridge & Esger, 1977.
- Scalapino, Robert A. Sato Seizaburo and Wanandi, Jusuf edited. Asian Political Institutionalization. Brekeley, California: Institute of East Asian Studies, University of California, 1986.
- Rodditer, Clinton. Parties and Politics in America. New York: Cornell University Press, 1962.
- Rose, Richard. The Problem of Party Government. New York: Macmillan Press, 1974.

- _____. edited. Electoral Behavior: A comparative Handbook.
New York: The free Press, 1974.
- Riddick, M. Floyed. The United States Congress Organization and Procedure. Washington, D.C.: National Capitol Publishers, Inc.,
1949.
- Rieselback, N. Leroy. Congressional Politics. New York : McGraw-Hill,
Inc., 1973.
- Scalapino, A. Robert. Democracy and the Party Movement in Prewar Japan: The Failure of the First Attempt. California: University of
California Press, 1967.
- Scalapino, A. Robert and Junnosuke, Masumi. Parties and Politics in Contemporary Japan. Los Angeles: University of California
Press, 1964.
- Shafruddin, H.B. The Federal Factor in the Government and Polities of Peninsular Malaysia. New York: Oxford University Press, 1987.
- Sharpe, J. L. and K., Newton. Does Politics Matter? : The Determinants of Public Policy. London: Oxford University Press, 1984.
- Soltau, H. Roger. French Parties and Politics 1871-1921. New York:
Russell & Russell Inc., 1965.
- Solomon, David. Inside the Australian Parliament. Sydney: George
Allen & Unwin Australia Pty Ltd., 1978.
- Starling Grover. Understanding American Politics. Illinois: The
Dorsey Press, 1982.

- Starr, Graeme, Richmond, Keith and Maddox, Graham. Political Parties in Australia. Singapore: Singapore Nation Printers (Pte) Limited, 1978.
- Srevens, Bron and Pat Weller. edited. The Australian Labour Party and Federal Politics : A Documentary Survey. Melbourne: Melbourne University Press, 1976.
- Sundquist, L. James. Dynamics of the Party System. Washington, D.C.; The Brookings Institutions, 1973.
- Svey Erik Sjostrand, editor. Institutional Change: Theory and Empirical Findings. New York: M.E. Sharpe. Inc., 1993.
- Willoughby W. Westel and Lindsay Rogers. An Introduction To The Problem of Government. New York: Doubleday, Page & Company, 1925.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

ตารางที่ 26 พรรคการเมืองไทย พ.ศ. 2475 - 2534

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
1	คณะราษฎร (เรียกพรรคว่า คณะ)	พระยาพหลพลพยุหเสนา หลวงประดิษฐมนูธรรม หลวงพิบูลสงคราม	กลุ่มคณะราษฎร ที่ทำ การเปลี่ยนแปลงการ ปกครองวันที่ 24 มิ.ย. 2475	2475	2488	กรุงเทพมหานคร	สมาชิกคนสำคัญแยกไป ก่อตั้งพรรคการเมืองใหม่	เป็นช่วงที่พรรคการเมืองก่อ ตั้งขึ้นตามธรรมชาติเมื่อมีการ เลือกตั้ง และมีสถาบันการปก ครองในระบบประชาธิปไตย
2	คณะชาติ	พระยาโทมวณิกมนตรี หลวงวิจิตรวาทการ	นาวาเอกพระยาศราภัย พิพัฒน์ นายหลุย กิรีวัต ดร. โชติ คุ้มพันธุ์	2476	-	กรุงเทพมหานคร	สมาชิกคนสำคัญไปร่วมกับ ผู้นำทางการเมืองจัดตั้งพรรค การเมืองใหม่ขึ้นในเวลาต่อ มาหลังจาก ไม่ได้รับอนุญาต ให้จัดตั้งขึ้นอย่างถูกต้อง	ตั้งแต่ช่วงเปลี่ยนแปลงการปก ครอง พ.ศ. 2475-2488 ก่อน ประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2489 ที่อนุญาตให้มีการจัดตั้งพรรค การเมืองขึ้นได้
3	ประเทศชาติ	นายอ่ำ บุญไทย		2479	-	-	-	
4	ประชาชน	นายเลียง ไชยกาล	มงคล รัตนวิจิตร (กลุ่มส.ส.ประเภท 1)	2482	-	-	-	
5	กรรมกร	นายจำรัส ศรีวิสุทธิ พระเจดีย์ พิไชยเสนีย์	-	2482	-	-	-	
6	ก้าวหน้า	ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช นายสุวิชัย พันธุ์เกษม	นายสอ เศรษฐบุตร และกลุ่มนักการเมือง ที่มีแนวคิดที่คัดแย้งกับ คณะราษฎร	2488	2489	กรุงเทพมหานคร	ผู้ก่อตั้งได้ไปร่วมกับนักการ เมืองคนอื่นก่อตั้งพรรคประชา ธิปไตยและสนับสนุนนาย คง อภัยวงศ์	การเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2475 ในช่วงปีพ.ศ. 2488-2489 ได้มีการเพิ่มบท บัญญัติเกี่ยวกับพรรคการเมือง ไว้ในรัฐธรรมนูญ เป็นครั้งแรก ทำให้มีการจัดตั้งพรรคการ เมืองอย่างเป็นทางการหลาย พรรค
7	สหชีพ	ดร.เดือน บุญนาค นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์	ลูกศิษย์ ดร.ปรีดี พนม ยงค์ จากมหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์และการ การเมือง	2488	2490	-	เกิดรัฐประหาร 2490	
8	ประชาธิปไตย	ดร.โชติ คุ้มพันธุ์	-	2488	2489	-	ร่วมก่อตั้งพรรคประชาธิปไตย	
9	ประชาธิปไตย	นายคง อภัยวงศ์ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช	นายเลียง ไชยกาล และ ส.ส.ที่คัดค้าน ดร.ปรีดี พนมยงค์	2489	2494	กรุงเทพมหานคร	เกิดการรัฐประหาร 2494	เกิดการรัฐประหาร 2490 แม้ จะไม่มีประกาศยกเลิกพรรค การเมืองแต่ก็มีผลให้พรรคที่

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
10	แนวรัฐธรรมนูญ	หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ นายทองเปลว ชลภูมิ	สมาชิกของคณะราษฎร หลายคนและสมาชิก พฤฒิสภาหรือส.ส.ประ เภทที่ 2 บางคนซึ่งเป็น กลุ่มสนับสนุน นาย ปรีดี พนมยงค์	2489	2490	กรุงเทพมหานคร	เกิดการรัฐประหาร 2490	สนับสนุน ดร.ปรีดี พนมยงค์ ต้องสลายตัวไปจากการที่ ดร. ปรีดี ต้องลี้ภัยไปอยู่ต่างประ เทศ (พรรคในช่วงนี้บางที่ก็ เรียกว่า "ชุมนุม" เช่น ชุมนุม ธรรมาธิปไตย แต่ภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า Party)
11	อิสระ	นายวิจิตร ลุฑิตานนท์	นายเสวตร เปี่ยมพงศ์ สานต์	2489	2490	กรุงเทพมหานคร		
12	ประชาชน	นายเลียง ไชยกาล	นายธรรมบุญ เทียนเงิน สมาชิกพรรคสหชีพ และแนวรัฐธรรมนูญ บางคน	2490	2491		ครั้งแรกร่วมกับผู้นำพรรคก้าว หน้าก่อตั้งพรรคประชาธิปไตย (ยังไม่ประกาศเป็นพรรค) ครั้ง ต่อมาเป็นแกนก่อตั้งสหพรรค	
13	ธรรมาธิปไตย	หลวงวิจิตรวาทการ นายเปลื้อง บุญโชติ	ผู้สนับสนุนจอมพล ป. พิบูลสงคราม	2490		กรุงเทพมหานคร	เกิดการรัฐประหาร 2494 มี ประกาศห้ามชุมนุมทางการเมือง	ก่อตั้งขึ้นหลังการรัฐประหาร 2490 ส่วนใหญ่จะเป็นพรรคที่ ให้การสนับสนุน จอมพล ป. พิบูลสงครามและเมื่อเกิดรัฐ ประหาร 2494 ทุกพรรคก็หมด บทบาททางการเมือง
14	ชาติสังคมประชาธิปไตย	พล ท.บัญญัติ เทพหัสดินทร์	สมาชิกส่วนใหญ่มา จากกลุ่มคณะรัฐประ หาร 2490	2492	2494	กรุงเทพมหานคร		
15	กสิกรรมกร	นายวรการบัญชา		2492		กรุงเทพมหานคร		
16	สหพรรค	จอมพล ป. พิบูลสงคราม	สมาชิกส่วนใหญ่มา จากพรรคประชาชน และพรรคธรรมาธิปไตย	2492	2494		เกิดการรัฐประหาร 2494	
17	คณะชาติ	หลวงวิจิตรวาทการ พระยาอริสภักดิ์ธรรมวิเทธร	กลุ่มผู้ร่วมรัฐประหาร 2490	2489				
18	กสิกร	พระยาสุรยุทธเสนีย์						
19	ขบวนการสหพันธ์รัฐสภาถนินิยม							
20	เสรีมันักคิดลา (เริ่มต้นจากการตั้งเป็น "คณะกรรมการนิติบัญญัติ" ก่อนปี พ.ศ. 2498)	จอมพล ป. พิบูลสงคราม พล ต.อ. เผ่า ศรียานนท์	จากสมาชิกรัฐประหาร 8 พ.ย. 2498	28 ก.ย. 2498	2501	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2501 และผู้นำดี ภัยการเมืองออกนอกประเทศ	พรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นในช่วง นี้ ได้รับการรับรองในทางกฏ หมายเป็นครั้งแรกโดย พ.ร.บ. พรรคการเมือง พ.ศ. 2498

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
21	ประชาธิปไตย (รวมกลุ่มก่อตั้งขึ้นใหม่)	นายควง อภัยวงศ์ นายใหญ่ ศวิตชาติ	นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ ม.ร.ว. ทิฆุทัธ ปรามโฆ และกลุ่มนายทหารเรือ จาก "กบฏแมนฮัตตัน" บางคน	30 ก.ย. 2498	2501	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2501 ผู้นำหมคบท บาททางการเมือง	ส่วนใหญ่ของผู้ก่อตั้งพรรคก็ยัง เป็นคนกลุ่มเดิมคือสมาชิกรัฐ สภา อดีตผู้นำคณะราษฎรและ ข้าราชการ พรรคที่สร้างขึ้นใน ช่วงนี้มีบทบาทอยู่ราว 3 ปี ก็ ต้องยุติบทบาททางการเมือง อีกภายหลังจากรัฐประหาร 20 ต.ค. 2501 ที่มีการประกาศ ยกเลิก พ.ร.บ. พรรคการเมือง ด้วยจำนวนพรรคที่ก่อตั้งใน ช่วงนี้มีอยู่ 30 พรรค
22	เสรีประชาธิปไตย	นายเมธ รัตนประสิทธิ์ นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ	นายบุญคุ้ม จัทรศรีสุริย วงศ์ และส.ส.บางคนที่ไม่ ได้รับเลือกตั้งในปีพ.ศ. 2495	1 ต.ค. 2498	2501	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2501	
23	เศรษฐกิจ	นายเทพ โชติมุขิต นายแก้ว นรปติ	อดีตส.ส.ของพรรค สหชีพ	4 ต.ค. 2498	2501	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2501	
24	กรรมกร	นายประกอบ โตลิถษณ์ล้ำ นายโคล ชุมพะจันทร์		4 ต.ค.2498	2501	กรุงเทพมหานคร		
25	ธรรมาธิปไตย (ก่อตั้งขึ้นใหม่)	ร.ต.อ.เปี่ยม บุญโชติ นายล้วน เวชชาภิภานนท์	กลุ่มที่สนับสนุนจอมพล ป.พิบูลสงคราม	7 ธ.ค.2498	12 ธ.ค.2500		ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้ง ทั่วไป '12 ธ.ค.2500	
26	ชาวนา	นายเสรี อิศรางกูร ณ. อยุธยา	นายก่าจัด อิศรางกูรฯ	4 พ.ย.2498		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
27	สังคมนิยม	นายเกษม เสงสวัสดิ์ นายสุเทพ สัจจกุล นายประคอง มินประพาฬ		24 พ.ย.2498	2501	กรุงเทพมหานคร		
28	สังเคราะห์อาชีพและการ กุศล	ม.ร.ว.อภิณพ นวรัตน์ นายวัฒนา ศรีเงิน		7 ธ.ค.2498	2501	กรุงเทพมหานคร		
29	ชาตินิยม	นายเนตร พูนวิวัฒน์ นายไพศาล ชาติบุตร		6 ก.พ.2499	2501	กรุงเทพมหานคร		
30	สังคมนิยม	นายวิศิษฐ์ ศรีภักธา	นายสุพจน์ ไวยอ่อนศรี	13 มี.ค.2499	2501	กรุงเทพมหานคร		
31	สหกรราร	ขุนบวรธรรมกิจ นายสุวัฒน์ ทองทิพย์	นายกุม ฅ. นครพนม	12 มี.ค.2499	2501	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
32	ขบวนการไฮด์ปาร์ก	นายเพทาย โชติมุขิต นายชวน ไทวราหะ	นายทวีศักดิ์ ตรีพลี	21 มี.ค.2499	2501	จ. ชนบุรี		

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
33	ชาติประชาธิปไตย	พ.ท.ม.ร.ว.น้ำเพชร เกษม สันต์		13 มิ.ย.2499	2501	กรุงเทพมหานคร		
34	หนุ่มไทย	นายอรุณ นกเทศ	นายไชยวุฒิ อัดดาก	11 ก.ย.2499	2501	กรุงเทพมหานคร		
35	สหพันธ์เกษตรกร	นายทองม้วน อัดดาก	นายเกษม บัวปลั่ง					
36	ราษฎร	นายสำราญ สุวรรณรัฐ		31 ต.ค.2499	2501	กรุงเทพมหานคร		
37	คนดี	พ.อ.พระยาราชอัครนิกร นายจำลอง ริวทอง	นายประมวถ จันทนพิน					
38	อิสระ	นายชวลิต ไพจิตร		4 ธ.ค.2499	2501	กรุงเทพมหานคร		
39	ประชาชน	นายวิญญู เสนาวงศ์		4 ธ.ค.2499	2501	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
40	ศรีอารยเมตไตรย์	นายใหม่ สิมะสิงห์						
41	ไทยมุสลิมหรือไทยอิสลาม	นายละเอียด สิมะสิงห์		19 ธ.ค.2499	2501	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
42	ปราบคอร์รัปชัน	นายเอก วงศิกาสัย						
43	สหภูมิ	นายเรืองยศ ทองโรจน์	นายปัญญา คงสมจิตร	27 ธ.ค.2499	2501	กรุงเทพมหานคร		
44	ขบวนการคนใจบุญ	นายสมภานก์ อุทยาน						
45	อีสาน	นายไสว โหประพัฒน์		9 ม.ค.2500	2501	กรุงเทพมหานคร		
		นายเจียบ อัมพูนันท์						
		นายโสมิต พันย์โกศล		25 ม.ค.2500	2501	ภาคกลาง		
		นายฮัจยี ประโยชน์ คำสุวรรณ						
		นายวัชรินทร์ ชินโชติ		31 ม.ค.2500	2501	กรุงเทพมหานคร		
		นายอัมพร อำพันธ์พงษ์						
		นายชลอ ทิพย์ประเสริฐ						
		นายสุกิจ นิรมานเหมินทร์	ข้าราชการและนักการเมือง ที่ขัดแย้งกันและ แยกออกจากพรรค เสรีมนังคศิลา	21 มิ.ย.2500	2500	กรุงเทพมหานคร	หลังเลือกตั้งทั่วไป '15 ธ.ค. 2500 ได้ยุบเลิกไปร่วมก่อตั้ง พรรคชาติสังคมขึ้นแทน	
		นายสงวน จิตรสาขา						
		นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ		19 ก.ค.2500	2501	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
		นายบุญ สารภี						
		นายสุวรรณ คุณพงศ์		24 ต.ค.2500	2501	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
		นายวิเชียร โคตรอิน						

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
46	ชาติสังคม	จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พลโทประภาส จารุเสถียร	สมาชิกคนสำคัญของ พรรคสหภูมิและส.ส. ที่สนับสนุนรัฐบาลทหาร รวมทั้งอดีตส.ส.ของ พรรคเสรีมนังคศิลาด้วย	1 ธ.ค.2500	2501	กรุงเทพมหานคร		
47	ปิฎกภูมิ	นายขงโชติ จิงแยมปิ่น นายเฉลิม ตังมณี	-	27 ธ.ค.2500	2501	กรุงเทพมหานคร		
48	ประชารามฎร์	พล ต.เฉลิม พงษ์สวัสดิ์	-	5 ก.ค.2501	2501	กรุงเทพมหานคร		
49	สหพันธ์ประชาธิปไตย	นายเจริญ กมลเพชร นายโชติ คุ้มพันธ์	-	15 ก.ย.2501	2501	กรุงเทพมหานคร		
50	สยามประเทศ	-	-	-	-	-		
	พรรคของทหารและข้าราชการ พรรคเดิวยกครอง	คณะรัฐประหาร '20 ต.ค. 2501 นำโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์					มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญ พ.ศ.2511 และพ.ร.บ.พรรค การเมือง2511 ได้นำการก่อตั้ง พรรคขึ้นอย่างเป็นทางการ	
51	สหประชาไทย	จอมพลถนอม กิตติขจร พลอ.อ.ทวี จุลละทรัพย์	นายพนธ์ สารสิน พลอ.ประภาส จารุ เสถียร และกลุ่มทหารแล ข้าราชการที่ร่วมกับคณะ รัฐประหาร 2501 และ พรรคสหภูมิเดิม	24 ต.ค.2511	2514	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร '17 พ.ย.2514	หลังการรัฐประหาร '20 ต.ค. 2501 ทหารและข้าราชการ ทำการปกครองอยู่นานราว 10 ปีจึงมีประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับใหม่พ.ศ.2511 และ พ.ร.บ.พรรคการเมืองพ.ศ.2511 พรรคการเมืองจึงมีการจัดตั้ง ขึ้นอีกครั้งหนึ่งมีจำนวน 17 พรรค มีบทบาททางการเมือง ช่วงสั้นๆระหว่างปี พ.ศ.2511 -2514 ก่อนจะเกิดรัฐประหาร 17 พ.ย.2514ซึ่งมีการประกาศ
52	ประชาธิปไตย (ก่อตั้งขึ้นใหม่อีกครั้ง)	ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายใหญ่ ศวิตชาติ	นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ นายธรรมบุญ เทียนเงิน และนักการเมืองรุ่นใหม่ ที่เข้าร่วมหลายคน	6 พ.ย.2511	2514	กรุงเทพมหานคร		
53	แนวประชาธิปไตย	นายไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ. ลำพูน นายบุญเย็น วอทอง	พ.ต.สมาน ทองอร่าม	22 พ.ย.2511	2514	กรุงเทพมหานคร		

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขาราชการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
54	สันนิบาตเสรีชน ประชาชน	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์	ส.ส.อิสระจำนวนหนึ่ง	21 พ.ย.2511	2514	กรุงเทพมหานคร	ยกเลิกรัฐธรรมนูญและพ.ร.บ. พรรคการเมืองด้วย	
55		นายเลียง ไชยกาล นายเข้มชาติ บุญยรัตพันธ์	นายบุญคุ้ม จันทศรี สุริยวงศ์ นายพีร์ บุญนาค					
56	แนวร่วม-เศรษฐกิจ	นายเทพ โชติบุษิต นายพรชัย แสงซังจ	นายแก้ว นรปดิ นายสุเทพ สัจจะกุล นายวศิษฐ์ ศรีภักตรา	24 ธ.ค.2511	2514	กรุงเทพมหานคร		
57	สัมมาชีพช่วยชาวนา	พระช่วงเกษตรศิลป์การ นายล้วน เวกชาติกานนท์	นายแม่พันธ์ เทพหัสดินฯ พล.ทสุนทร สุนทรนา- วิน	19 ธ.ค.2511	2514	กรุงเทพมหานคร		
58	แรงงาน	นายเชื้อ กาพแก้ว นายวีระ	นายพงษ์ อัมพวัน นายสุพจน์ คำนตระกูล	23 ธ.ค.2511	2514	กรุงเทพมหานคร		
59	เสรีประชาธิปไตย	นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ พ.อ.สมคิด ศรีสังคม		26 ธ.ค.2511	2514	กรุงเทพมหานคร		
60	ประชาพัฒนา	ร.อ.ม.ร.ว.วีรพงศ์ ทองแถม	พ.อ.ทูน เทียมศิลป์ไชย	27 ธ.ค. 2511	2514	กรุงเทพมหานคร		
61	ชาวนาชาวนไร่	นายสำราญ จุลเชาว์ นายไพบุลย์ อารีชน นายสนิถ ธารักษ์	นายเสรี พิทยานุพงศ์ นายสิงห์คำ เมธานนท์ นายพิสิษฐ์ อรรถจินดา	10 ม.ค.2512	2514	กรุงเทพมหานคร		
62	อิสระธรรม	หลวงชัยสุภา (ส่วน ภมรศิริ) นายทองดี อิสระชีวิน	นายพูนสวัสดิ์ บุลยเลิศ นายวิจิต เทพสาร	15 ม.ค.2512	2514	กรุงเทพมหานคร		
63	สยามใหม่	พลต.กระแส เสนาพลสิทธิ์ นายวิชัย โสจนา	นายชอบ อุทัยเฉลิม นายโชคชัย ชินวงศ์	20 ม.ค.2512	2514	กรุงเทพมหานคร		
64	อิสระ	นายโกศล ไกรฟภักดิ์ นายบุญธรรม ชุมดวง	ส.ส.อิสระที่ไม่สังกัด พรรคการเมืองใด	15 เม.ย.2512	2514	กรุงเทพมหานคร		
65	ไทยธิปไตย ชาตินิยม	นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร		13 พ.ย.2512	2514	กรุงเทพมหานคร		
66		นายวิมล วัฒนมาลัย	นายเกลือ กล่อมสูงเนิน นายเฉลียว พิณใจไชย					
67	ชาติประชาธิปไตย	พ.อ.ม.ร.ว.น้ำเพชร เกษม สันต์ พ.ต.ชลด มีชูอรรถ		4 ก.พ.2513	2514	กรุงเทพมหานคร		

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
68	ท้องถิ่นก้าวหน้า	นายชำนาญ ฑูบูลณ์ นางแรม พรหมโมบล บุญยประสพ	นายสุนทร ธรรมวิชัย	16 มี.ค.2514	2514	กรุงเทพมหานคร		
69	สังคมนิยมไทย	พ.อ.สมคิด ศรีสังคม นายบุญเย็น วอทอง	นายชม ภูมิภาค นายวิชัยเสวะมาตย์	31 มี.ค.2514	2516	กรุงเทพมหานคร		
				17 พ.ย.2514	14 ต.ค.2516		เกิดกรณี 14 ต.ค.2516 นิสิต นักศึกษาและประชาชนเดิน ขบวนขับไล่ผู้ปกครองทหาร รัฐประหาร 6 ต.ค.2519	มีรัฐบาลชั่วคราวขึ้นรักษา การณจนถึงต้นปี 2518
70	ประชาธิปไตย	นายชุมพล มณีเนตร พ.ต.ต. ประชา พุฒวิวัฒน์	นายเกษม นุชเจริญ นายนิติ เวทย์ศิริยานนท์	29 ต.ค.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร '6 ต.ค.2519	
71	ฟื้นฟูชาติไทย	พ.อ.(พิเศษ)สวัสดิ์ สิริโพธิ์ นายองอาจ หงษ์ภักดี (ต่อมา นายวีระ พิทักษ์กุล เป็นแทน)	นายกมล เกษศิริ นายสุนทร ลิปิยสวัสดิ์	14 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร '6 ต.ค.2519	
72	เกษตรสังคม	นายเสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์ นายจารุบุตร เรืองสุวรรณ (ต่อมา นายสวัสดิ์ คำประ กอบ เป็นหัวหน้าพรรคแทน และนายประเทือง คำประ กอบเป็นเลขานุการพรรค)	นายอุดร ดันดีสุนทร นายน้อย อุประมัย นายสะไกร สามแสน	14 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร '6 ต.ค.2519	
73	ประชาธิปไตย (ก่อตั้งขึ้นใหม่อีกครั้ง)	ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช นายธรรมบุญ เทียนเงิน	กลุ่มนักการเมืองเก่าที่จัด ตั้งพรรคนี้เมื่อปี พ.ศ. 2511	14 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร' 6 ต.ค. 2519	
74	ประชาก้าวหน้า	นายสำราญ จุลเชาวน์ นายวินัย สุวรรณพิบูลย์	นายชำนาญ ฑูบูลณ์	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร '6 ต.ค.2519	
75	สังคมนิยม	นายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ นายฉันท จันทพรม	กลุ่มสมาชิกเดิมของ พรรคสหประชาไทย หลายคนที่อยู่ในสายของ จอมพลประภาส จารุ เสถียร	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร' 2519	ซึ่งได้ประกาศยุบเลิกรัฐธรรมนูญ และพ.ร.บ.พรรคการเมือง 2517 ดังกล่าวด้วย

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
76	พลังราษฎร	ขุนจรยาวิจาม์	นายเจตน์ จามิกรณ์	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
77	ราษฎร	นายสมเกียรติ สุขโกวิท		19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
78	ไท	นายไกร สุวรรณทัต นายไพรัช วิเศษโกสิน	นายอนันต์ ภักดีประไพ	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
79	เศรษฐกร	นายแม่พิมพ์ เทพหัสดิน ณ.อยุธยา นายสมบัติ ชำรงค์ธัญญาวงศ์	นายไพบูลย์ มั่นวิมาลย์	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
80	ประชาชนธรรม	นายทิม ภูริพัฒน์	พ.อ.สมบูรณ์ สุนทรเทศ	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
81	ธรรมสังคมน	นายอุดมศักดิ์ ชรินนวัตกร	นายเอก ผดุงเอก	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
82	กสิกรรมกร	นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์	นายมนูญ สันติวงศ์	19 พ.ย.2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
83	เกษตรกร	นายนิพนธ์ วิศิษฐ์ยุทธศาสตร์		20 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 6 ต.ค. 2519	
84	เสรีชน	นายทวิช กลิ่นประทุม (เลือกตั้ง พ.ศ. 2519 พล อ.อ.ทวี จุลละทรัพย์ เป็นหัวหน้าพรรคแทน) พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศปรีชา (เลือกตั้ง พ.ศ. 2519 นาย ทวิช เป็นเลขาธิการพรรค)	นายนิพนธ์ ศศิธร นายทองหยด จิตตะวีระ และอดีต ส.ส.พรรคสห- ประชาไทย ในกลุ่มของ พล อ.กฤษณ์ สีวะรา	20 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 6 ต.ค. 2519	
85	แหลมทอง	นายศราวุฒิ ปรีชาบุตร นายสุวนัย คุ้มสุวรรณ	นายเอนก ปัทมสิงห์ นายสมประสงค์ บุญย- นิตย์	20 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 6 ต.ค. 2519	
86	เกษตรกร	นางอภิรดีนั บริบูรณ์ นายรบิล บริบูรณ์		20 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 6 ต.ค. 2519	
87	เสรีชน	พล อ.ประพันธ์ กุลพิจิตร นายประไพ โศภิตินพงศ์	นายสุจิตร์ ปิตตะโชติ	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร พ.ศ. 2519	
88	แหลมทอง	นายบุญพุดกัม จาฎามระ พ.ต.อ. อรรถนพ พุกประยูร	-	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร พ.ศ. 2519	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
86	พลังใหม่	น.พ. กระแสร์ ชนะวงศ์ นายปราโมทย์ นาคกรพรรพ	นายประสาน ต่างใจ นายประสิทธิ์ ณรงค์เดช และนักการเมืองหน้า ใหม่หลายคน	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
87	สันติชน	นายวิริยะ เกิดศิริ นายศักดิ์ดา จิตธรรมมา	นายตรงค์ สิงโคทรง นายประโยชน์ เนื่อง จำนงค์	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
88	กิจสังคม	ม.ร.ว. ทิถุฤทธิ์ ปราโมช นายบุญชู โรจนเสถียร	นายเกษม ศิริสัมพันธ์ นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ นางพงส์ สารสิน	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
89	แนวสันติ	นายบรรจง ศรีจรูญ นายอภิรักษ์ บูรณพงศ์	พล ร.ต. โสภณ ทองคำ วงศ์	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
90	แนวร่วมสังคมนิยม	นายแคล้ว นรปดิ นายพรชัย แสงซัจจ์	นายเกริก ระวังภัย	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
91	ชาติไทย	พล ต.ประมาท อภิเรกสาร พล ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ	กลุ่มนักการเมือง "ชอย ราชครู" ที่เป็นกลุ่มสำคัญ ในขณะรัฐประหาร 2490 และมีนักธุรกิจเข้าร่วม หลายคน	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
92	สังคมก้าวหน้า	นายญาติ ไหวดี นายดำรง ขุนเพชรพานิช	-	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
93	แรงงาน	นายเสรี สุชาติประคัลภ์ นายศอาด ปิยวรรณ	-	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
94	แผ่นดินไทย	นางสุนิรัตน์ เกลาน (ต่อมานายอนันต์ กฤตยา เกียรติ์เป็นแทน)	นายอรรถพร กฤตยา เกียรติ์	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519	
95	พลังประชาชน	นายบรรเท็ง ศรีทองผล นายบุญคุ้ม จันทศรีสุริยะ วงศ์ นายปราโมทย์ ปริษามาตย์	นายบุญชนะ อดิศาร นายเสริม โลกเลื่อง	21 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ	
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก				
96	อธิปัตย์	พล ต.ท.ประชา บูรณธนิต นายบุญเกิด หิริญคำ	หัวหน้าพรรคแข่งขันก่อตั้ง "พรรคประชาธิปไตย" มาก่อนแต่แพ้กลุ่มของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช	22 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519	ต่อมาเลขาธิการพรรคลาออก	
97	สงเคราะห์อาชีพและการ กุศล	ม.ร.ว. อภินพ นวรัตน์ นายศุภพันธ์ ตันศิริ	น.ส. ไสวาวรรณ แทน ศิริ	22 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519		
98	พัฒนาจังหวัด	นายศฤงค์ เพ็ญสุภา นายดิเรก เพ็ญสุภา	-	25 พ.ย. 2517	2519	ภาคเหนือ (จ.พิจิตร)	รัฐประหาร 2519		
99	สังคมพัฒนา	นายเกษม สารคุณ นายอรัญ อุทธาสาร	นายเชวง วงศ์ใหญ่	25 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519		
100	มหาชน	นายสำราญ ภูแก้ว นายสนอง รัตนวิชัย	-	25 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519		
101	กรรมกร	นายณรงค์ ตั้งเต็มทอง นายสันติยะ ยามิน	นายทอง เหล่าวณิช	25 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ยกเลิกก่อนการเลือกตั้ง พ.ศ. 2519		
102	สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	พ.อ. สมคิด ศรีสังคม ดร. บุญสนอง บุญโยทยาน	นายไขแสง สุกใส นายชม ภูมิภาค	25 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519		เลขาธิการพรรคถูกระเบิดเสียชีวิตในระหว่างหาเสียงเลือกตั้ง พ.ศ. 2519
103	ไทยรวมไทย	นายสอึง มารังกุล นายสุวิทย์ สารวัตร		25 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519		
104	รัฐบุรุษ	นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร นายบุญรัตน์ เดโชชัย		26 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519		
105	ไทยสันติภาพ	นายสุขสรรค์ ขวัญทองหัว นายเริงฤทธิ์ อุทธิแผลง	นายสำเริง อัมประยูร	26 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519		
106	สังคมนิยมเสรีประชาธิปไตย	นายสมบูรณ บรรจุศิลป์ ร.ท. จำลอง ชูนามชัย		27 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519		
107	สยาม	นายไพบุลย์ จันทรมงคล นายสุพจน์ ทิพย์วิเศษ		28 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519		
108	ศรีอารยะ	นายประเจิด เปล่งศรีงาม นายมหิทธิพล อัมพูนันท์	นายเชื้อ กาฬแก้ว นายพจน์ อัมพูนันท์	28 พ.ย. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519		

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
109	ประชาสันติ	นางธนาวดี บิณยวีร์ พ.ต. ชาญ ทันอินทรอาจ		2 ธ.ค. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
110	สังคมนิยม	นายสัมฤทธิ์ นามชินมาร		2 ธ.ค. 2517	2519	อ.เมือง	รัฐประหาร 2519	
111	ขบวนการมวลชน	นายสมบัติ นามะยัง นายทวีศักดิ์ ตรีพิไล		3 ธ.ค. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519	
112	สยามใหม่ (กลุ่มส.ส.ที่ถูกขับออกมา จากพรรคสังคมนิยมแห่งประเทศไทย)	นายหนู พุฒสา นายเปรม มาลากุล อนุชญา นายสนธิ วาสนา	นายเทียม ลิมปิสวัสดิ์ นายเติม สืบพันธ์	26 มี.ค. 2517	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
113	พลังเกษตร	นายนิคม ดำรงค์กิจเกษตร นายประจัญ สายแก้ว		16 พ.ค. 2517	2519	เชียงใหม่	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519	
114	แนวร่วมบูร	นาวาอากาศโท จริญญา พวงมะลิ		17 ก.ค. 2518	2519	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัคร 2519	
115	ธรรมาธิปไตย	นายสุนทร เสดะจิต นายเมธี กำเพชร		22 ม.ค. 2519	2519	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (จ.ขอนแก่น)	รัฐประหาร 2519	
116	ไทสังคมนิยม	นายไพบุลย์ รัตนเศรษฐ์ นายจักรชัย สุพงษ์แสน		2 ก.พ. 2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
117	พิทักษ์ไทย	นายอนันต์ สุขสันต์ นายสมบัติ ไพรินทร์		2 ก.พ. 2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
118	แนวร่วมประชาธิปไตย	นายไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน		2 ก.พ. 2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
119	กรุงสยาม	นายเหรียญชัย จอมสืบ พ.อ.สมบัติ สุนทรเกษตร นายชอบ อินทร์มณี		4 ก.พ. 2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
120	พลังเสรี	นายอัครวัฒน์ โอสถา- เคราะห์ นายสุธรรม วรวิเชียร		5 ก.พ. 2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
121	ชาติสยาม	นายแถม นุชเจริญ นายสุชาติ ศิริสุทธิ		6 ก.พ.2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
122	ชาตินิยม	นายทินกร ปรีชพันธ์ นายวงศ์ วีระชาติพลี		5 ก.พ.2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
123	ไทยอิสระ	นายสันติราษฎร์ วีชรเกียรติ นายวิรัตน์ เข้มสุข	นายกิตติ กิตติโกเศศ	6 ก.พ.2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
124	พลังสยาม	นายประยูรภาพ เรืองรอง นางเตือนใจ บำรุงเจริญ		10 ก.พ.2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
125	นิยมไทย	นายนคร วารณา นายอุดมศักดิ์ คำมัน		12 ก.พ. 2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
126	ไตรรงค์สยาม	พล.ต.ท. ประชา บูรณธนิต นายธีระ พิทักษ์กุล		23 มี.ค. 2519	2519	กรุงเทพมหานคร	รัฐประหาร 2519	
	คณะรัฐประหารที่เรียกชื่อว่า "คณะปฏิรูปการปกครอง แผ่นดิน" ประกอบด้วยทหาร และข้าราชการเข้ายึดอำนาจ 6 ต.ค. 2519						มีรัฐประหารอีกครั้ง 20 ต.ค. 2520 โดยคณะทหารกลุ่มเดิม จนมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ 2521	
127	ประชาเสรี	นายวัฒนา เขียววิมล นายสมศักดิ์ เศรษฐกร	พล อ.ท.ชลิต จุลโมกข์ พล อ.อ.บัว ศิริทรัพย์ นายพงษ์ ฤณากร	2522 จดทะเบียน พรรค 8 ม.ค.2525	16 ธ.ค. 2529	กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับ เลือกตั้ง 27 ก.ค. 2529	หลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 22 ธ.ค. 2521 ยังไม่มีพ.ร.บ. พรรคการเมืองจนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2524 จึงมีประกาศใช้ พ.ร.บ.พรรคการเมืองฉบับใหม่ อย่างไรก็ตามพรรคการเมือง เดิมและพรรคการเมืองใหม่ก็ จัดตั้งขึ้นในช่วงการเลือกตั้งทั่ว ไป 22 เม.ย. 2522 ขณะที่ นักการเมืองจำนวนมากยังลง สมัครโดยไม่สังกัดพรรค พรรคการเมืองในช่วงนี้มี บทบาททางการเมืองต่อเนื่อง มาจนถึงก่อนการรัฐประหาร
128	ประชาธิปไตย (ก่อตั้งใหม่อีกครั้ง)	หัวหน้าพรรค พ.อ.ถนัด คอมนตร์ (2522 - 2525) นายพิชัย รัตตกุล (2525 - 2534) นายชวน หลีกภัย (2534 -) เลขาธิการพรรค นายดำรง ถิรพัฒน์	นายมารุต บุญนาค นายบัญญัติ บรรทัดฐาน นายไกรสร ตันติพงศ์ นายอาคม สรสุชาติ ม.ล.เสรี ปราโมช นายถวิล จันทระประสงค์ นายอำนาจ สุวรรณศิริ นายเทอดพงษ์ ไชยนันท์	2522 จดทะเบียน พรรค 11 มี.ย.2525	-	67 ถ.เศรษฐศิริ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	-	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
129	ธรรมสังคม	นายเล็ก นานา (- 2529) นายวิระ มุสิกพงศ์ (2529 - 2530) พล.ต.สนั่น ขจรประศาสน์ (2530 -) นายทวิช กลิ่นประทุม พ.ต.ท.บุญเลิศ เลิศวิชา	-	2522	2524	กรุงเทพมหานคร	ยุบเลิกเพราะหัวหน้าเข้าเป็นสมาชิกพรรคชาติไทย	23 ก.พ. 2534 จึงหยุดบทบาทไประยะหนึ่งเพราะคณะรัฐประหารที่เรียกชื่อว่า "คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ" ไม่ได้ประกาศยกเลิก พ.ร.บ. พรรคการเมือง
130	ชาติไทย (ก่อตั้งขึ้นใหม่)	พล.ต.ประมาณ อติเรกสาร (2522 - 2530) พล.ต.ชาติชาย ชุณหะวัณ (2530 - 2534) เลขานุการพรรค นายบรรหาร ศิลปอาชา (2522 - 2534) นายสวัสดิ์ คำประกอบ	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ นายทวิช กลิ่นประทุม นายประมวล สภาวสุ นายไพโรจน์ เครือรัตน์ นายเดช บุญ-หลง นายไพบุลย์ พานิชชีวะ ฯลฯ	2522 จดทะเบียนพรรควันที่ 8 ก.ค. 2522	-	325/74-76 ถ.ลูกหลวง แขวงสี่แยกมหานาค เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร	2524 แต่ทำการซื้ออำนาจรัฐบาลพลเรือนอยู่นานราว 13 เดือนจึงจัดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปครั้งใหม่ในตอนต้นปี พ.ศ. 2535	
131	เกษตรสังคม (ก่อตั้งขึ้นใหม่)	นายสวัสดิ์ คำประกอบ	ประเทือง คำประกอบ	2522	2524	กรุงเทพมหานคร		
132	กิจสังคม (ก่อตั้งขึ้นใหม่)	หัวหน้าพรรค ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช พล.อ. สิทธิ เสวตศิลา นายมนตรี พงษ์พานิช เลขานุการพรรค นายเกษม ศิริสัมพันธ์ นายโกศล ไกรฤกษ์ น.ต.อ. สุรัตน์ โอสถานู เคราะห์ นายมนตรี พงษ์พานิช	นายทองหยด จิตตะจิระ นายพงศ์ สารสิน นายอุคร ตันติสุนทร ประเทือง คำประกอบ นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ นายภิญญา ช่วยปลอด นายไพโรจน์ ไชยพร ฯลฯ	2522 ก่อนจดทะเบียนพรรควันที่ 20 ส.ค. 2525	-	195 ถ.อำนาจสงคราม แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร		
133	พลังใหม่ (ก่อตั้งใหม่ แต่เมื่อถึงกลางปี 2531 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นพลังสังคมประชาธิปไตย	หัวหน้าพรรค ร.ต. สมหวัง ศรีชัย น.พ. ประสาน ต่างใจ เลขานุการพรรค นายพงษ์ศักดิ์ ปิณฑุชาชีวะ นายสัญญา ตรียศ	นายชัชวาลย์ ชมภูแดง นายสุเทพ วงศ์คำแหง นายวรพจน์ วงศ์สง่า นายชาญ เมฆางกูร	2522 จดทะเบียนพรรควันที่ 20 ส.ค. 2525	2535	152 ซ.อาคารสงเคราะห์ พิบูลวัฒนา 2 ถ.พระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	ไม่มีผู้สมัครของพรรคได้รับเลือกตั้งทั่วไป 22 มี.ค. 2535	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
134	ประชากรไทย	หัวหน้าพรรค นายสมัคร สุนทรเวช (2522 -) เลขานุการพรรค นายสมรรถ ศิริจันทร์ (2522 -)	นายพิภพ อะสีติรัตน์ นายสมนึก กุลเจริญ นพ.บุญเทียม เขมาภิรัตน์ นายจรูญ กุวานนท์ นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ นายอุดมศักดิ์ อุษชิน	2522 และจดทะเบียนพรรค เมื่อวันที่ 26 ก.ค. 2525	-	แรกเริ่ม ซอยสีฟ้า ถ.เทียมร่วมมิตร กรุงเทพมหานคร ช่วงปีพ.ศ. 2525 - 2538 125 ถ.เทียมร่วมมิตร เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ย้ายใหม่ 2538 - 57/1 ซ.ลาดพร้าว 124	ยุติบทบาททางการเมืองช่วง ต้นหลังการรัฐประหาร 23 ก.พ. 2534	
135	เสรีธรรม	นายสง่า วัชรภรณ์	นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์ นายไพฑูรย์ โมกขมรรคกุล	2522	2523	-		
136	ชาติประชาชน	นายคาบชัย อัครราช	นายสิกคิก สารีฟ นายดิเรก อัครราช นายสงบ ทิพย์นาวา	2522	2523	-		
137	กิจประชาธิปไตย	นายประจุม รัตนเพียร พล.อ.อ.ทวี จุลละทรัพย์	ร.ต.อ. มานัส ชวนลิน พ.อ.(พิเศษ)อุดม ทวีวัฒน์	2522	2523	-		
138	รวมไทย	นายสมศาสตร์ รัตนลัก	ร.ท.กระจ่าง ตูลารักษ์	2522	2523	-		
139	สยามปฏิรูป	นายบุญเยี่ยม โสภณ	นายเปรม มาลากุล ฯ นายทองปาน วงศ์สง่า	2522	2523	-		
140	สนับสนุนนโยบายนาย เกรียงศักดิ์	นายญาติ ไหวดี		2522	2523	-		
141	กิจธรรม	นายณวง เอี่ยมศิลา	นายพิทักษ์ ศรีตะบุตร (ส.ส. หนองคาย)	2522	2523	-		
142	ปฏิวัติ(ต่อมาเปลี่ยนชื่อใหม่ เป็น "ก้าวหน้า")	นายอุทัย พิมพ์ใจชน		2522	2525	-	กระทรวงมหาดไทยไม่ อนุญาตให้ใช้ชื่อนี้ในการจดทะเบียนจัดตั้ง	
143	ปวงชนชาวไทย	หัวหน้าพรรค ร.อ.สมหวัง สารสาส (2525 - 2529) พล.ต. ระวี วันเพ็ญ	ร.อ. ปรีชา วัฒนะภุติ นายกิตติพงษ์ วีระกุล	จดทะเบียน 20 เม.ย. 2525	-	652 หมู่บ้านชลนิเวศน์ ถ.ประชาชื่น แขวงลาดยาว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร		

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
144	สหชาติ (19 พ.ค. 2529 เปลี่ยนชื่อ เป็น "ราษฎร")	(2529 - 2531) พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก (2531 -) เลขานุการพรรค นายไศล สุขพันธ์โพธาราม นายชัยสิทธิ์ ชูดีสุทธิ (2529 -) พ.อ. พัฒนา พักฉนิธิ นายนิพนธ์ ช่อชัยทิพย์ พล.อ.เทียนชัย ศิริสัมพันธ์ พล.อ.มานะ รัตนโกเศศ	นายไพฑูรย์ เครือแก้ว ฉ ล้ำพูน นายนิพนธ์ ศศิธร นายปรีดี หิรัญพฤกษ์ นายชัยศักดิ์ ศิริวัฒน์ นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร นายอนันต์ บุรณวนิช นายสวัสดิ์ ขวัญเมือง นายประเจิด เปล่งศรีงาม	จดทะเบียน 25 มี.ย. 2529	-	22/64-65 ชั้น 3 อาคารสยามคอนโดมิเนียม ถ.รัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ที่ตั้ง 1467-9 อินทามระ ซอย 3 กรุงเทพมหานคร		
145	อิสระ	นายพจน์ เกิดผล						
146	มหาชน	นายนิคมรัตน์ เนื่องชันขาว						
147	ธรรมบุญ		นายปลิว ม่วงศิริ นายอัมพร ตั้งตรงจิตร	2522	2523	-		
148	สถาบันคุณอุดม ประกาศ พรรค	-		2522	2523	-		
149	ชมรมการเมืองพัฒนาประ ชาไทย	-	นายสว่าง สุขวานกุล นายกฤษณ์ เจริญเดช	2522	2523	-		
150	ประชาธิปไตย (เดิม)	นายไฉย สุวรรณทัต	นายอัสนี สุวรรณทัต	2522	2523	-		
151	ประชาธิปไตยแห่งชาติ	-	นายประคิษฐ์ โพธิ์ศรี	2522	2523	-		
152	ไท	-	นายวิชาญ เรืองเนตร	2522	2523	-		
153	รัฐบุรุษ	นายประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร	นายประสาธน์ สมสกุล	2522	2523	-		
154	อิสระ "ภ.ธ.ร." (ภัทรธรร ราษฎร์)	-	นายสมพงษ์ พูลทวีสุข นายมนัส บ่างสมบูรณ์	2522	2523	-		

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ	
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก				
155	ทรงคุณวุฒิ	นายไอศูรย์ มั่นรักเรียน	นายทรงคุณวุฒิ ชมะนันท์	2522	2523	-			
156	กิจธรรมนโยบาย				2522	2523			-
157	เศรษฐกิจสังคม		นายวราการกมล สุวรรณ ยานนท์		2522	2523			-
158	ประชากรเกษตร				2522	2523			-
159	รักชาติ		นายยนต์ มงคลชีพ		2522	2523			-
160	สังคมประชาธิปไตย		นายอดิเรก ผกาศรัตน์		2522	-			-
161	ประชาชนไทย(2519)				2522	-			-
162	กสท.		นายบุญเจือ ชมจันทร์		2522	2523			-
163	ลูกพ่อขุนผาเมือง		นายสมบูรณ์ โรจนธรรม กุล		2522	2523			-
164	ชวาณา		-		2522	2523			-
165	ปทป.		นายสุพรรณ สุปัญญา (ส.ส. อุตรดิตถ์)		2522	2523			-
166	ยังเติร์ก		นายสม วาสนา		2522	2523			-
167	สันติธรรม		นายวารินทร์ อินทร์ทอง		2522	2523			-
168	ประชาชนประเทศไทย		นายฉวย เอี่ยมศิลา		2522	2523			-
169	ชาติประชาธิปไตย		หัวหน้าพรรค พล อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์	นายอบ วสุรัตน์ นายวงศ์ พลนิกร นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ พ.อ.อุดม ทวีวัฒน์ พล ต.โชติ กล้องวิชา นายประโชชน์ เนื่องจำ- นงค์	จดทะเบียน 9 ต.ค. 2525	17 เม.ย. 2532			71/1 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงตลาดบางเขน เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร
170	ประชากรราษฎร์ (วันที่ 8 พ.ค. 2529 เปลี่ยน เป็น "กิจประชาคม")	หัวหน้าพรรค พล อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันท์ เลขานุการพรรค นายประยูร สุรนิวงศ์ นายวิชัย ศุขะวิริยะ นายไชยศิริ เรืองกาญจน- เศรษฐ์ นางศิริะ ปัทมาคม (แรกดำรง ตำแหน่งเลขานุการพรรค ต่อมาดำรงตำแหน่งหัวหน้า พรรคแทนนายไชยศิริ	จดทะเบียน 23 ต.ค. 2525	14 เม.ย. 2532	-	ยุบเลิกพรรคไปรวมเป็นพรรค "เอกภาพ"			

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
171	รักเมืองไทย	นายสุนทร วัฒวัลย์ หัวหน้าพรรคคนใหม่ นายบุญชู โรจนเสถียร	นายตรงค์ สิงห์โตทอง พล.ท.ชาญ อังสุโชติ นายจรัส พัวช่วย นายทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์ นายเจริญ เขาวนประยูร	2526	-	-		
172	แรงงานประชาธิปไตย	เลขานุการพรรค นางศิริะ ปัทมาคม นายประสาสน์ ปราศรานันท์ ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ หัวหน้าพรรค นายเสรี สุชาติประคัลภ์ นายประเสริฐ ทรัพย์สุนทร (2529- เลขานุการพรรค นายขงยุทธ วัฒนวิกร พ.อ.สมคิด ศรีสังคม หัวหน้าพรรค ม.ร.ว.ศรณีพรหม กมลาสน์ นายปรีดา พัฒนถาบุตร พ.อ.ณรงค์ กิตติขจร เลขานุการพรรค นายมารุต ชาญณรงค์ นายไกรวัฒน์ ศรีวิวัฒน์ หัวหน้าพรรค พ.อ. สมคิด ศรีสังคม	นายณรงค์ ตั้งเต็มทอง นายชาญ เทียนไชย นายสมหมาย สุกรสมิต นายทินกร ปรีชพันธุ์ นายทวีศักดิ์ สุจริตจันทร์	จดทะเบียน 6 ก.ย. 2525	17 เม.ย. 2532	26 ช. ศาสนา แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้ง ทั่วไป พ.ศ. 2531	
173	เสรีนิยม	เลขานุการพรรค นายมารุต ชาญณรงค์ นายไกรวัฒน์ ศรีวิวัฒน์ หัวหน้าพรรค พ.อ. สมคิด ศรีสังคม	นายทินกร ปรีชพันธุ์ นายทวีศักดิ์ สุจริตจันทร์	-	-	-	ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้ง ทั่วไป 22 มี.ค.2535	
174	สังคมนิยมประชาธิปไตย	เลขานุการพรรค นายแคว้ว นรปติ	นายประเสริฐ เลิศโยโส นายไตรสิทธิ์ ไชยรา นายวิโรจน์ ศักดิ์เศรษฐ์	จดทะเบียน 16 ก.ย. 2525	16 ธ.ค. 2529	ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้ง ทั่วไป 2529 ผู้นำคนสำคัญ ไปเข้าสังกัดพรรคการเมือง อื่น เช่น นายแคว้ว นรปติ ไปเข้าสังกัดพรรคกิจประชา คม เป็นต้น	52 ถ.ลูกหลวง เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
175	สยามประชาธิปไตย	หัวหน้าพรรค นายนิพนธ์ ศศิธร พ.อ.พล เริงประเสริฐวิทย์ นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	นายเปรม มาลากุล ณ อยุธยา นายพินิจ จันทรสุรินทร์	จดทะเบียน 10 ม.ค. 2526	22 ต.ค. 2535	ไม่มีผู้สมัครได้รับเลือก ตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 22 มี.ค. 2535	962/1 ถ. นครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร	
176	เปลี่ยนชื่อพรรคเป็น "สห ประชาธิปไตย" ในกลางปี พ.ศ. 2529 เมื่อกลุ่มของ นายบุญเท่ง เข้าบริหารพรรค ประชาธิปไตย	เลขานุการพรรค นายประสาทร เทพลิบ นายมัน พัทธโนทัย นายตามใจ ชำกะโต หัวหน้าพรรค นายทวี ไกรคุปต์ นายณรงค์ วงศ์วรรณ	นายจ่านงค์ โพธิสาโร นายเกียรติชัย ชัยเขาวรัตน์ นายพล วัชรปรีชา นายสง่า วัชรภรณ์ ร.ต.สุพจน์ ตั้งตระกูล นายมงคล จงสุทธามณี นายจำลอง คุรุชุนทด	จดทะเบียน 10 มี.ค. 2526	2532	ร่วมกับพรรคกิจประชาคม ประชาชน และก้าวหน้า เป็นพรรคใหม่คือพรรค "เอกภาพ"	9 ซอยพลโยธิน 3 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	
177	เปลี่ยนชื่อเป็น "รวมไทย" 27 พ.ค. 2529 เมื่อกลุ่มของ นายณรงค์ เข้าบริหารพรรค	เลขานุการพรรค นายสันติ ชัยวิรัตน์ นายปิยะณัฐ วัชรภรณ์ (2529 -) นายอุทัย พิมพ์ใจชน นายบุญเกิด หิรัญคำ	นายอเนกต์ ฉายแสง นายแก้ว บัวสุวรรณ นายชิงชัย มงคลธรรม นายสนิท จองสกุล	22 มี.ค. 2526	2532	90 ถ.รัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร	ร่วมกับพรรคกิจประชาคม ประชาชน และรวมไทยก่อตั้ง เป็นพรรค "เอกภาพ"	
178	ประชาชน	หัวหน้าพรรค นายวิจิตร สุขวิริยะ (เดิม) นายเฉลิมพันธุ์ ศรีวิกรม์ (ใหม่) นายวิระ มุสิกพงศ์ นายเฉลิมพันธุ์ ศรีวิกรม์	อดีต ส.ส. ของพรรค ประชาธิปไตยที่เรียกกันว่า "กลุ่ม 10 มกรา"	20 เม.ย. 2526	2532	50/5 ซ.วัดคงมุลเหล็ก ถ.อิสรภาพ เขตบางกอก น้อย กรุงเทพมหานคร	ร่วมกับพรรคกิจประชาคม ก้าวหน้า และรวมไทยก่อตั้ง พรรค "เอกภาพ"	
	เปลี่ยนคณะผู้บริหารเป็น กลุ่มของนายเฉลิมพันธุ์ และนายวิระ ก่อนการเลือก ตั้งทั่วไป พ.ศ. 2531	เลขานุการพรรค นายมยุร วิเศษกุล นายวิระ มุสิกพงศ์						

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
179	ประชาธิปไตย	หัวหน้าพรรค นายชุมพล มณีเมตร นายเกรียงศักดิ์ เกวานนท์ เลขานุการพรรค พ.ต.อ.ทิพย์เจริญ ชูเวช นายสุวรรณดี วิเศษรัตน์	นายเชิดศักดิ์ มณีเมตร พ.ต.อ.อรรถนพ ทุกประยูร	20 เม.ย. 2526	16 ธ.ค. 2529	4 ซ.สาขลม 2 ถ.พหลโยธิน 7 กรุงเทพมหานคร	ผู้นำคนสำคัญถูกจับในคดีค้ายา เสพติดและไม่ส่งผู้สมัครใน การเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529	
180	เกษตรกร	นายสอาด หอมสุวรรณ นายวิรัตน์ มีบุปผา	นายฮาฮีหมัด แคล้วสลา นายมานิตย์ หอมสุวรรณ	14 ก.พ. 2527	16 ธ.ค. 2529	66/2 ถ.สายบางกอกน้อย- นครไชยศรี แขวงฉิมพลี เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้ง ทั่วไป พ.ศ. 2529	
181	รักไทย	นายวิจิต ศุขะวิริยะ นายมยุร วิเศษกุล	นายสุนทร วิลาวัลย์	20 เม.ย. 2526	23 มิ.ย. 2530	956 ถ.สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน เขตพระโขนง กรุงเทพมหานคร	กลุ่มของนายเฉลิมพันธุ์ ศรีวิกรม์ แยกออกจากพรรค ประชาธิปไตย เข้ามา "สวม พรรค" แทน	
182	รวมไทย (เปลี่ยนชื่อจากประชาธิปไตย)	นายณรงค์ วงศ์วรรณ นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์		-	-			
183	ราษฎร (เปลี่ยนชื่อจาก สหชาติ)	พล.อ.เทียนชัย ศิริสัมพันธ์		-	-			
184	กิจประชาคม (เปลี่ยนชื่อจากประชา ราษฎร)	นายบุญชู โรจนเสถียร นายแคล้ว นรปดี		-	-			
185	มวลชน	หัวหน้าพรรค นายสมศักดิ์ ภาทิโพธิ์ (แรกก่อตั้ง - 16 ก.ค. 2529) ร.ต.อ.เฉลิม อยู่บำรุง (16 ก.ค. 2529 - 2536) เลขานุการพรรค พ.ต.อ.อดุล กาญจนพันธุ์ (แรกก่อตั้ง - 16 ก.ค. 2529) นายไพวงษ์ เตชะณรงค์ (16 ก.ค. 2529 -)	นายราชันย์ สุขเซ็น นายเดลิน อยู่บำรุง พ.ท.มนตรี รัตน์ะ	13 มิ.ย. 2528	2536	630/182 ถ.ปิ่นเกล้า แขวงบางยี่ขัน เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร	ยุติบทบาททางการเมืองช่วง สั้น ๆ หลังรัฐประหาร 2534 โดยหัวหน้าพรรคต้องหลบหนี ไปอยู่ยุโรปและถึงปี พ.ศ.2536 ก็ยุบพรรคเข้าร่วมกับพรรค กิจสังคม	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
186	สหประชาชาติไทย (เปลี่ยนชื่อจากสยามประชาธิปไตย)	นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์	นายตามใจ ขำกะโต พ.อ.พล เริงประเสริฐ-วิทย์	-	-			
187	พลังธรรม	หัวหน้าพรรค พล.ต.จำลอง ศรีเมือง (แรกก่อตั้ง - 2535 และ 2537 -) นายบุญชู โรจนเสถียร (2535 - 2537) เลขานุการพรรค นพ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม (แรกก่อตั้ง -) พ.อ.ชินวุธ สุนทรสิมะ น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ (2535 - 2537) นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์ (2537 -)	นายสุเทพ อัครดากร พล.ร.อ. ศิริ ศิริรัมย์ นายพีรพงศ์ ศาคริก พ.อ.วินัย สมพงษ์ นายพีรพงษ์ ถนอมพงษ์ พันธ์	9 มิ.ย. 2531	-	22 สีแยก อสมท. ด.รัชดา- ภิเชก แขวงดินแดง เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ย้ายใหม่ (2537) 445/15 ซ.รามคำแหง 39 เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร	ยุติบทบาททางการเมืองช่วง สั้น ๆ หลังรัฐประหาร 2534	
188	เกษตรอุตสาหกรรมไทย	นายประวิติ สายทองสุข นายอนันต์ บูรณวนิช	นายชูศักดิ์ ทาระคำ นายสมชาย ศุภสาร	16 มิ.ย. 2531	22 มี.ค. 2535	90/9 ถ.ลาดพร้าว ม. 10 แขวงลาดพร้าว เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	ไม่มีผู้สมัคร ได้รับเลือกตั้งใน การเลือกตั้งทั่วไป 22 มี.ค. 2535	
189	เกษตรเสรี	-	-	16 มิ.ย. 2531	22 ต.ค. 2535		ไม่มีผู้สมัคร ได้รับเลือกตั้งใน การเลือกตั้งทั่วไป 22 มี.ค. 2535	
190	ประชาชาติ	นายเผด็จ ศิริเวชพันธ์ นายมกรินทร์ เนื่อนवल	นายอุสม นิมมานเห- มินทร์ นายสุนาท เทพหัสดิน ณ อรุชยา	16 มิ.ย. 2531	17 เม.ย. 2532	44 ถ.พหลโยธิน ซ.11 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้งทั่ว ไป 24 ก.ค. 2531 เพียง 3 คน น้อยกว่าที่กฎหมายกำหนด	
191	ชาวไทย	หัวหน้าพรรค พ.อ.สุพรรณ แสงพันธุ์ (2532 - 2534) นายสังคม ศรีจันทร์เดิม	ร.ท.สุพถกษณ์ แจ่มกระ- จาย	16 ต.ค. 2532	17 พ.ย. 2535	เดิม ที่ใหม่ บ้านเลขที่ 33/284	ส่งผู้สมัคร ในการเลือกตั้งทั่ว ไป 22 มี.ค. 2535 ไม่ถึง 120 คน	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
192	เอกภาพ	เลขานุการพรรค นางจิระวรรณ ปิ่นขจรากร (2534 -) หัวหน้าพรรค นายณรงค์ วงศ์วรรณ (2532 -) นายบุญชู โรจนเสถียร (2534 -) นายอุทัย พิมพ์ใจชน (2535 -) เลขานุการพรรค นายเฉลิมพันธุ์ ศรีวิกรม์ (2532 - 2534) นายอุทัย พิมพ์ใจชน (2534 -)	นายปิยะฉัตร วัชรภรณ์ นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ นายวีระ มุสิกพงศ์ นายสวัสดิ์ คำประกอบ นายสุธี ภูวนันท์ นายบุญแท้ง ทองสวัสดิ์ นายเคน ใต้มีนา ฯลฯ	จดทะเบียน 10 มี.ค. 2526 แต่ในชื่อ "พรรคประชา- ไทย" เปลี่ยน ชื่อเป็น "เอก ภาพ" เมื่อ 18 เม.ย. 2532	-	โชคชัย 4 หมู่บ้าน ต.รวม- โชค ช.12 ถ.ลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร 90 ถ.รัชดาภิเษก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร	หลังรัฐประหาร 2534 ได้ยุติ บทบาททางการเมืองไปช่วง หนึ่ง และนักการเมืองจากอดีต พรรครวมไทย,กิจประชาคม และประชาชน ได้แยกออกไป	
193	เสรีประชาธิปไตย	นายสมัคร พดกษเสถียร นายอุทัย สอนหลักทรัพย์	นางมาลี ไพรสน นายदनอม พุฒคำ	21 ก.ย. 2533	17 พ.ย. 2535	159/1 ซ.อภิสังคราม ถ.รัช ดาภิเษก แขวงลาดยาว เขต จตุจักร กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้ง ทั่วไป 22 มี.ค. 2535	
194	พลังสังคมประชาธิปไตย (เปลี่ยนชื่อจาก "พลังใหม่")	นายชัชวาลย์ ชมภูแดง	-	-	-	-	-	
195	ความหวังใหม่	หัวหน้าพรรค นายวีระ สุวรรณกุล () พล อ.ชวลิต ยงใจยุทธ (2535 -) เลขานุการพรรค น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ (- 2535) นายพิศาล มุลศาสตร์สาทร (2535 - เม.ย. 2538)	พล อ.พัฒนา อภินิบุตร พ.อ.พัฒนา พยัคฆนิธิ ร.ต.ท.ชาญ มนุธรรม นายวีระ มุสิกพงศ์ นายเคน ใต้มีนา นายโกเมศ ขวัญเมือง นายพีรพันธ์ พาสุสุข นายธเนศ เตลาน ฯลฯ	11 ต.ค. 2533	-	310 ซ.ร่วมจิต ถ. นครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร	-	

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้าพรรค เลขาธิการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้ง คนสำคัญ	ช่วงเวลา		สำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบ	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
		นายสุขวิช รังสิตพล (2538 -)	-	23 ก.พ. 2534	22 มี.ค. 2535	กรุงเทพมหานคร	มีประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับวันที่ 9 ธ.ค. 2534 และ มีการเลือกตั้งทั่วไป 22 มี.ค. 2535	
196	"คณะรักษาความสงบเรียบร้อย แห่งชาติ" หรือ รสช. ทำการยึดอำนาจและจัดตั้ง รัฐบาลปกครองประเทศ ระยะหนึ่ง ประชาธิปไตย (กลุ่มเดิมพยายามก่อตั้งขึ้น ใหม่)	นายเผด็จ ศิริเวชพันธ์ นายมกรินทร์ เนื่อนวล	พ.ต.ทองทวี อินทรทัต นายสุนาท เทพหัสดิน ณ อรุชยา นายอนุสรณ์ กิตติขจร	12 มี.ย. 2534	17 พ.ย. 2535	44 ถ.พหลโยธิน ซ.11 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้งทั่ว ไป 22 มี.ค. 2535 ไม่ถึง 120 คน	
197	ชาติประชาชน	นายชนะภูมิ แสงเงิน นายจาดูรินทร์ พันธุ์ชัย	นายบุญแสง แสงเงิน น.ส.เครือฟ้า แสงเงิน น.ส.รุ่งทรา แสงเงิน	27 ส.ค. 2534	17 พ.ย. 2535	98/75 ถ.แจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร	ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้งทั่ว ไป 22 มี.ค. 2535 ไม่ครบ จำนวนตามที่กฎหมายกำหนด	
198	ประชาธิปไตย	นายธนา ไชยประสิทธิ์ นายสุพล เนยปฏิมานนท์	นายธาดา เสวตศิลา	30 ต.ค. 2534	17 พ.ย. 2535	40 พหลโยธิน 7 ซ.อารีย์ 4 ใต้ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร	ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้ง ทั่วไป 22 มี.ค. 2535	

ที่มา : รัฐสภาสาร (1 มีนาคม 2519) : 39-41. และ สยามออกดิวแมก (2529) : 257 - 259. อ้างถึงใน

รัฐสภาสาร ปีที่ 35 ฉบับที่ 4 (1 เมษายน 2530) : 53-54. Eiji Murashima Nakharin

Mektrairat and Somkiat Wathana, *The Making of Modern Thai Political Parties*

(Tokyo : Yugengaisha Tohkohsha, 1991), Appendix A.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

ตารางที่ 27 พรรคการเมืองไทยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475-2537 แยกประเภทตามรายชื่อและลักษณะการก่อตั้ง

ประเภทของพรรคการเมือง	ช่วงเวลา	ชื่อพรรคการเมือง
1. ชื่อเดียว ก่อตั้งขึ้นครั้งเดียว	พ.ศ. 2489-2494	ได้แก่ กสิกร
1.1 ชื่อที่เกี่ยวข้องกับชนชั้นล่าง: เกษตรกรและกรรมกร	พ.ศ. 2498-2501	ได้แก่ สหพันธ์เกษตรกร
	พ.ศ. 2511-2514	ได้แก่ สัมมาชีพช่วยชาวนา , ชาวนาชาวนไร่
	พ.ศ. 2517-2519	ได้แก่ พลังเกษตร
	พ.ศ. 2522-2523	ได้แก่ ประชากรเกษตร
	พ.ศ. 2535	ได้แก่ เกษตรกรไทย
1.2 ชื่อที่เกี่ยวกับ "ประชา" หรือ "ชน" ที่หมายถึงประชาชน ทั่วไป	พ.ศ. 2475-2488	ได้แก่ คณะราษฎร , ประชาชน
	พ.ศ. 2511-2514	ได้แก่ ประชาพัฒนา
	พ.ศ. 2517-2519	ได้แก่ ประชาก้าวหน้า , พลังราษฎร , ประชาธรรม , เสรีชน , สันติชน , มหาชน , ประชาสันติ , แนวราษฎร และ ขบวนการมวลชน
	พ.ศ. 2524-2537	ได้แก่ ประชาเสรี
1.3 ชื่อเกี่ยวกับ "ไทย" และ "ไท"	พ.ศ. 2498-2501	ได้แก่ หนุ่มไทย , ไทยมุสลิม
	พ.ศ. 2511-2514	ได้แก่ สหประชาไทย
	พ.ศ. 2517-2519	ได้แก่ ฟืนฟูชาติไทย , แผ่นดินไทย , ไทยรวมไทย , ไทยสันติ ไทสังคม , พิทักษ์ไทย , ไทยอิสระ , นิยมไทย
	พ.ศ. 2522-2537	ได้แก่ ประชาชนไทย , รักไทย , ชาวไทย , เทิดไท , ปวงชนชาวไทย และนำไทย
1.4 ชื่อที่เกี่ยวกับ "สยาม"	พ.ศ. 2498-2501	ได้แก่ สยามประเทศ
	พ.ศ. 2517-2519	ได้แก่ สยาม , กรุงสยาม , พลังสยาม , ไตรรงค์สยาม และชาติสยาม
	พ.ศ. 2522-2537	ได้แก่ สยามปฏิรูป , หลักรัฐสยาม
1.5 ชื่อเกี่ยวกับ "ประชาธิปไตย"	พ.ศ. 2489-2494	ได้แก่ ชาติสังคมประชาธิปไตย
	พ.ศ. 2498-2501	ได้แก่ สหพันธ์ประชาธิปไตย
	พ.ศ. 2511-2514	ได้แก่ แนวประชาธิปไตย
	พ.ศ. 2517-2519	ได้แก่ สังคมนิยมเสรีประชาธิปไตย , แนวร่วมประ- ชาธิปไตย
	พ.ศ. 2522-2537	ได้แก่ กิจประชาธิปไตย , ประชาธิปไตยแห่งชาติ , ประชาชนประเทศชาติประชาธิปไตย , แรงงาน ประชาธิปไตย , สหประชาธิปไตย และสัง เสริมประชาธิปไตย
1.6 ชื่อเกี่ยวกับ "ธรรม"	พ.ศ. 2511-2514	ได้แก่ อิศระธรรม
	พ.ศ. 2517-2519	ได้แก่ ประชาธรรม , สังคมประชาธิปไตย , ธรรมมาธิปไตย
	พ.ศ. 2522-2537	ได้แก่ กิจธรรม , สันติธรรม และ สามัคคีธรรม

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ประเภทของพรรคการเมือง	ช่วงเวลา	ชื่อพรรคการเมือง
1.7 ชื่อที่เน้นในแนวอุดมคติหรืออุดมการณ์	พ.ศ. 2498-2501 พ.ศ. 2517-2519	ได้แก่ สหภารคร , คนดี , ศรีอารยเมตไตย , ปราบคอร์ - -รับชั้น ขบวนการคนใจบุญ ได้แก่ ศรีอารยะ
1.8 ชื่อที่เน้นตัวบุคคล กลุ่มคน และ ภูมิภาค	พ.ศ 2498-2501 พ.ศ 2517-2519 พ.ศ 2522-2537	ได้แก่ ขบวนการไฮด์ปาร์ค , อีสาน ได้แก่ พัฒนาจังหวัด ได้แก่ สนับสนุนนโยบายเกรียงศักดิ์ , สนับสนุนถนน ประสาทณรงค์ , ทรงคุณวุฒิ , ลูกพ่อขุนผาเมือง , ยังเติร์ก
1.9 ชื่อพรรคฝ่ายขวา (right wing) กับพรรคฝ่ายซ้าย (left wing)	พ.ศ 2499-2501 พ.ศ 2517-2519	ได้แก่ สังคมนิยม (ซ้าย) ได้แก่ สังคมชาตินิยม (ขวา) , สังคมนิยมแห่งประเทศไทย (ซ้าย) , แนวร่วมสังคมนิยม(ซ้าย)
1.10 ชื่ออื่นๆ	พ.ศ 2475-2488 พ.ศ 2489-2494 พ.ศ 2498-2501 พ.ศ 2511-2514 พ.ศ 2517-2519 พ.ศ 2522-2537	ได้แก่ คณะชาติ , ประเทศชาติ ได้แก่ สหพรรค , แนวรัฐธรรมนูญ , กลุ่มอิสระ ได้แก่ เสริมนั่งคศิลา , ชาติสังคม , สหภูมิ , ปิตุภูมิ , ขบวนการสหพันธ์รัฐสากลนิยม ได้แก่ แนวร่วม-เศรษฐกิจ ได้แก่ แหลมทอง , อธิปัตย์ , แนวสันติ , สังคมก้าวหน้า สังคมพัฒนา , พลังเสรี ได้แก่ ธรรมนูญ , สหชาติ , ชมรมการเมืองพัฒนาประ ชาไทย , ประชาธิปไตย(เดิม) , อิสระ "ภ.ธ.ร." , กิจกรรมนโยบาย เศรษฐกิจสังคม , รักษาติ , ก.ส.ก , ปทป. , เสรีนิยม
2. ตั้งชื่อซ้ำตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป		
2.1 ชื่อที่เกี่ยวกับ "ประชาธิปไตย"	พ.ศ 2498-2537	ได้แก่ สังคมประชาธิปไตย(2498-2501, 2511-2514, 2525-2529) เสรีประชาธิปไตย(2498-2501, 2511-2514, 2533-2535) ชาติประชาธิปไตย(2499-2501, 2511-2514) ประชาธิปไตย(2511-2514, 2517-2519, 2526-2529, 2534 -2537) สยามประชาธิปไตย(2526-2535, 2537-)
2.2 ชื่อเกี่ยวข้องกับชนชั้นล่าง : กรรมกรและเกษตรกร	พ.ศ 2489-2537	ได้แก่ กสิกรรมกร(2489-2494, 2517-2519) กรรมกร(2498-2501, 2517-2519) ชาวนา(2498-2501, 2522-2523) แรงงาน(2511-2514, 2517-2519)

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ประเภทของพรรคการเมือง	ช่วงเวลา	ชื่อพรรคการเมือง
2.3 ชื่อที่เกี่ยวกับประชาชนหรือ ราษฎร	พ.ศ. 2475-2537	ได้แก่ ราษฎร(2475-2488, 2517-2519) ประชาชน(2487-2488, 2489-2494, 2499-2501, 2511- 2514 , 2526-2532) ประชาราษฎร์(2498-2501, 2525-2532) พลังประชาชน(2517-2519, 2535-2535) ชาติประชาชน(2531, 2534-2535) มวลชน(2528-2536, 2538-)
2.4 ชื่อเกี่ยวข้องกับ "ไทย" หรือ "ไท"	พ.ศ. 2517-2537	ได้แก่ ไท(2517-2519, 2522-2535) ประชาไทย(2526-2529, 2535-2535) รวมไทย(2522-2526, 2529-2532, 2535-2535)
2.5 ชื่อเกี่ยวกับ "ธรรม"	พ.ศ. 2489-2537	ได้แก่ ธรรมมาธิปไตย(2489-2494, 2498-2501) ธรรมสังคม(2517-2523, 2535-) เสีธรรม(2522-2523, 2535-)
2.6 อื่นๆ	พ.ศ. 2489-2537	ได้แก่ สหชีพ (2489-2490, 2535-) เศรษฐกร(2498-2501, 2517-2519) สงเคราะห์อาชีพและกุศล(2498-2501, 2517-2519) สยามใหม่(2511-2514, 2517-2519) ชาตินิยม(2512-2514, 2519) ท้องถิ่นก้าวหน้า(2511-2514, 2535) รัฐบุรุษ(2517-2519, 2522-2523) เกษตรสังคม(2517-2519, 2522-2524) พลังใหม่(2517-2519, 2522-2531) เกษตรอุตสาหกรรมไทย(2531-2534, 2535) อิสระ(2489-2494, 2512-2514)
3. ชื่อเดียว ก่อตั้งขึ้นหลายครั้งและมี มีบทบาททางการเมืองจนถึงปี พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2489-2538	ได้แก่ ประชาธิปไตย
4. ชื่อเดียว ก่อตั้งขึ้นก่อนการรัฐ ประหาร 2534 และมีบทบาททาง การเมืองจน จนถึงปี พ.ศ. 2538	พ.ศ. 2517-2538	ได้แก่ กิจสังคม , ชาติไทย
	พ.ศ. 2522-2538	ได้แก่ ประชากรไทย
	พ.ศ. 2529-2538	ได้แก่ ราษฎร (ยุบเลิกในการเลือกตั้งทั่วไป 2 ก.ค. 2538)
	พ.ศ. 2531-2538	ได้แก่ พลังธรรม
	พ.ศ. 2532-2538	ได้แก่ เอกภาพ

หมายเหตุ: ชิดเส้นใต้ () หมายถึง ผู้นำหรือคณะผู้ก่อตั้งเป็นคนเดิมหรือชุดเดิม.

ภาคผนวก ค.

ตารางที่ 28 พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้า/เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้งคนสำคัญ	ช่วงเวลา		ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบเลิก	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
1.	รวมพลังใหม่ (เปลี่ยนชื่อมาจากพรรค พลังสังคมประชาธิปไตย)		-	6 ก.พ. 2535	22 ต.ค. 2535		ไม่มีผู้สมัครได้รับ เลือกตั้งในการเลือก ตั้งทั่วไป 22 มี.ค. 2535	
2.	สามัคคีธรรม	นายณรงค์ วงศ์วรรณ นาวาอากาศตรี ฐิติ นาคทรพรพ	นายสอาด ปิยวรรณ นายเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรม์ นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์ นายชัชวาลย์ ชมพูแดง นายประทุม รัตนเพียร นายใหม่ ศิรินวกุล นายสนธยา คุณปลื้ม ฯลฯ	3 ม.ค. 2535	22 ก.ค. 2535	444/1 ถ.นครสวรรค์ แขวงสี่แยกมหานาค เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร	เปลี่ยนชื่อไปเป็น พรรคเพื่อไทย	
3.	ท้องถิ่นก้าวหน้า	นายสุรดิศ โหระสูต นางสาวศิริจันทร์ พัฒนถาบุตร	นายศวีวัฒน์ จูฑะพุทธิ น.ส.ภัทรวรรณ จูฑะพุทธิ นายหรั่ง ดินตะขาคี นายสุพจน์ ดินตะขาคี น.ส.ลดาวัลย์ ดินตะขาคี	7 ก.พ. 2535	22 ต.ค. 2535	9 ถ.รามคำแหง ซ.14 แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร	ตามคำสั่งศาลฎีกา เพราะไม่มีสมาชิกได้ รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. ในการเลือกตั้งทั่วไป 22 ต.ค. 2535	

ตารางที่ 28 พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้า/เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้งคนสำคัญ	ช่วงเวลา		ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบเลิก	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
4.	ประเทศไทย	นายธนภูมิ แสงเงิน	-	21 ก.ค. 2535	26 ก.พ. 2536		ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้งทั่วไป 13 ก.ย. 2535	
5.	เทิดไท (เปลี่ยนชื่อมาจาก สามัคคีธรรม)	นายอนุวรรตน์ วัฒนพงศ์ศิริ	นายสอาด ปิยวรรณ นายพินิจ จันทรสรินทร์ นายเฉลิมพันธ์ ศรีวิกรม์ ฯลฯ	22 ก.ค. 2535	26 ก.พ. 2536		ไม่ส่งผู้สมัครเข้าเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 13 ก.ย. 2535	
6.	เกษตรกรไทย	นายทวนทอง อิศระวงศ์	-	จดทะเบียน 23 ก.ค. 2535	26 ก.พ. 2536		ไม่ส่งผู้สมัครในการเลือกตั้งทั่วไป 13 ก.ย. 2535	
7.	ส่งเสริมประชาธิปไตย	พล ร.ต. สุบิน ชัมเนียม	-	23 ก.ค. 2535	26 ก.พ. 2536		ส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 13 ก.ย. 2535 ไม่ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนด(120คน)	

ตารางที่ 28 พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้า/เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้งคนสำคัญ	ช่วงเวลา		ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบเลิก	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
8.	พลังประชาชน	พ.อ. ไสภณ หาญเจริญ	-	21 ก.ค. 2535	2536		ไม่มีผู้สมัครได้รับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป 13 ก.ย. 2535	
9.	เสรีธรรม (แรกเริ่มตั้งชื่อว่า "พรรคประชาชนไทย")	ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ นายสุเมธ พรหมพันธุ์	-	21 ก.ค. 2535		อาคารชั้น 9 เลขที่ 943 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท กรุงเทพมหานคร		
10.	เสรีภาพ	นายบุญชัย มณีสมนตรี นางเวนิกา เจริญสุข	-	11 ก.ย. 2535		2/27-29 ม.5 ถ.พระราม 2 แขวงจอมทอง เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร		
11.	รวมไทย	นายสัญญากร เคียนเสวี นายมัธยม นิภาเกษม	-	18 พ.ย. 2535		444/1 ถ.นครสวรรค์ แขวงมหานาค เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร		

ตารางที่ 28 พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้า/เลขาธิการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้งคนสำคัญ	ช่วงเวลา		ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบเลิก	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
12.	สหชีพ	นายสถาปนีย์ ศิริจันทร์	-	4 ก.ค. 2537		52 ซ.ลูกหลวง 12 ถนนลูกหลวง เทเวศร์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร		
13.	น้ำไทย	นายอำนาจ วีระวรรณ ม.ร.ว. เกษมสโมสร เกษมศรี	ม.ร.ว. สุขุมพันธ์ บริพัตร	4 ต.ค. 2537		253/1 ถ.สวรรคโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร		
14.	หลักสยาม	นายพีรพงษ์ ถนอมพงษ์พันธ์ นายวิสุทธิ์ กนกศิขริน	-	7 ธ.ค. 2537	-2538	779/30 ซ.สุวรรณมณี ถ.ประชาธิปไตย-เทพศิลา เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร	ยุบพรรคกลับเข้าร่วม กับพรรคพลังธรรม	
15.	สยามประชาธิปไตย	นายพูนทรัพย์ บุญทอง นายธีรวัฒน์ แสงพล	-	20 ธ.ค. 2537		180/100 ซ.เสนาวัฒนา แขวงคลองถนน เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร		

ตารางที่ 28 พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้า/เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้งคนสำคัญ	ช่วงเวลา		ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบเลิก	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
16.	ชาติพัฒนา (กลุ่ม พล.อ.ชาติชาย ชุมะวัต จากพรรคชาติ ไทยเข้าร่วมกับกลุ่มของ พล.อ.อาทิตย์ กำลังเอก พรรคปวงชนชาวไทย และเปลี่ยนชื่อพรรค ใหม่ก่อนการเลือกตั้ง ทั่วไป 13 ก.ย. 2535)	พล.อ. ชาติชาย ชุมะวัต นายประจวบ ไชยสาส์น	พล.อ. อาทิตย์ กำลังเอก	2535		10 ซ.พหลโยธิน 3 แขวงพญาไท กรุงเทพมหานคร		
17.	เสรีชน	นายเชียวชาญ โชติบัณฑิต	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 15 ก.ย. 2535				
18.	ธรรมประชาธิปไตย	นายธนภูมิ แสงเงิน	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 21 มี.ค. 2537				
19.	สันติภาพ	นายนพพล หลาวทอง	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 21 มี.ค. 2537		52 ซ. ลูกหลวง เทเวศร์ เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร		

ตารางที่ 28 พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้า/เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้งคนสำคัญ	ช่วงเวลา		ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	สาขาที่ยุบเลิก	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
20.	พิทักษ์ไทย	นายมาย แก้วจันทร์านนท์	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 31 มี.ค. 2537		253/1 ถ. สวรรคโลก แขวงสวนจิตรลดา		
21.	พลังประชาธิปไตย	นายประสาน เอมรัฐ	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 31 มี.ค. 2537		779/30 ซ. สุวรรณมณี ถ.ประชาอุทิศ-เทพลีลา เขตห้วยขวาง		
22.	กิจประชาธิปไตย	นายเรืองไกร ลีกิจวัฒน์	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 21 เม.ย. 2537		180/100 ซ.เสนาวัฒนา แขวงคลองถนน เขตบางเขน		
23.	ไทยก้าวหน้า	นายศวัฒน์ จูทะพุทธิ	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 16 พ.ค. 2537	-	10 ซ.พหลโยธิน 3 เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร		
24.	ดำรงไทย	นายประพันธ์ จันทร์กล้า (นายวีระ มุสิกพงศ์)	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 3 มิ.ย. 2537				
25.	ประชาชน	นายพร สาวสิทธิ์	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 5 ต.ค. 2537				

ตารางที่ 28 พรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2535-2538

ลำดับที่	พรรคการเมือง	หัวหน้า/เลขานุการพรรค	ผู้ร่วมก่อตั้งคนสำคัญ	ช่วงเวลา		ที่ตั้งสำนักงานใหญ่	สาเหตุที่ยุบเลิก	หมายเหตุ
				ก่อตั้ง	ยุบเลิก			
26.	ชาวไทย	นายนิกร มาลาคำ	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 20 ต.ค. 2537				
27.	มวลชน	นายสมชาย ตรีสว่างค์	-	วันเสนอขอจัดตั้ง 5 ม.ค. 2538				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.

ตารางที่ 29 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ของพรรคการเมืองบางพรรคในการเลือกตั้ง
ทั่วไประหว่างปี พ.ศ.2512-2534

ลำดับที่	พรรคการเมือง	การเลือกตั้งทั่วไป						
		2512	2518	2519	2522	2526	2529	2531
1	สหประชาไทย	75	-	-	-	-	-	-
2	ประชาธิปไตย	57	72	114	33	(56) 57	100	48
3	กิจสังคม	-	18	45	82	(92) 101	51	54
4	ชาติไทย	-	28	56	38	(73) 108	53	87
5	ธรรมสังคม	-	45	28	1	-	-	-
6	เกษตรสังคม	-	19	9	3	-	-	-
7	พลังใหม่	-	12	3	8	-	1	-
8	สังคมนิยมแห่งประเทศไทย	-	15	2	-	-	-	-
9	ประชากรไทย	-	-	-	32	36	24	31
10	ก้าวหน้า	-	-	-	-	3	9	8
11	สังคมนิยม	-	16	18	-	-	-	-
12	ชาติประชาธิปไตย	-	-	-	-	15	3	-
13	ปวงชนชาวไทย	-	-	-	-	(-) 1	1	17
14	ราษฎร	-	-	-	-	-	18	21
15	รวมไทย	-	-	-	-	-	-	35
16	ประชาชน	-	-	-	-	-	-	19
17	พลังธรรม	-	-	-	-	-	-	14

ภาคผนวกพิเศษ

บุคคลที่มีส่วนช่วยเหลือในการอำนวยความสะดวกในการค้นคว้าข้อมูล ในระหว่างการทำวิทยานิพนธ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี เจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ที่ช่วยในการพิมพ์งานวิทยานิพนธ์ ตั้งแต่ฉบับโครงร่าง ฉบับขอต่อเวลาการศึกษา ฉบับขอสอบรวบยอด และฉบับสมบูรณ์ มีมากกว่า 10 คน อาทิเช่น คุณพรทิพย์ คุณนิรุธดา คุณอรพินทร์ คุณแห้ว คุณหม่อม คุณวนิดา คุณทิพย์ คุณศิริรินทร์ คุณวิไล คุณประคอง คุณเต๋า คุณวีระเกียรติ เป็นต้น และมีอีกหลายคนที่คุณศึกษาจำชื่อไม่ได้ แต่ยังคงจำความช่วยเหลือที่ได้รับไว้อยู่เสมอ ขอขอบคุณผู้ที่เอ่ยชื่อและไม่ได้เอ่ยชื่อทั้งหมดอีกครั้ง และขอขอบคุณสำหรับคุณเด่นดวง และคุณเทวัญ ที่ช่วยเหลือในการติดต่อประสานงาน และการนำเอกสารเกี่ยวกับงานของคณะรัฐศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย

บุคคลอีกจำนวนหนึ่งที่สละเวลาให้ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์และพูดคุยด้วย ซึ่งทำให้เกิด "จินตภาพ" ที่กว้างขวางขึ้นในสมองของผู้ศึกษา และมีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และเรียบเรียงข้อมูลในการเขียนวิทยานิพนธ์อย่างมาก คือ คุณเด่น วิฑีมีนา คุณพิชัย รัตตกุล คุณสุเทพ ไสกระจำง คุณคุณุสิต ไสภิตชา คุณบุรินทร์ หิรัญบุรณะ คุณประสงค์ สุนศิริ อาจารย์ปรีชา สุวรรณทัต และคุณเจริญ คันธวงศ์ บุคคลเหล่านี้เป็นจำนวน 8 คน ในประมาณ 30-40 คน ที่ผู้ศึกษาติดต่อขอสัมภาษณ์ในช่วงต้นปี พ.ศ. 2538

ขอกล่าวคำขอบคุณอีกครั้งสำหรับอาจารย์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์และเจ้าหน้าที่หลายคนของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการช่วยเหลือและให้ข้อเสนอแนะในการทำเอกสารต่าง ๆ

สำหรับวิทยานิพนธ์นั้น คงจะมีข้อบกพร่องอยู่อย่างแน่นอน ไม่มากก็น้อย จากข้อจำกัดมากมายทั้งตัวผู้ศึกษาเอง เงินทุน และเวลา แต่บนพื้นฐานที่มาของการวิเคราะห์ศึกษานั้น ประมาณร้อยละ 70 ของเนื้อหาเป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ เท่าที่ผู้ศึกษาจะค้นคว้าหามาได้ การวิเคราะห์สรุปและการสร้างแนวความคิดอีกประมาณร้อยละ 30 จึงมาจากฐานข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าว ข้อบกพร่องที่อาจเกิดขึ้นจึงอาจมาจากการให้คุณค่า (values) โดยตัวผู้ศึกษาเองในบางกรณี ผู้ที่อ่านวิทยานิพนธ์นี้ควรตั้งข้อสังเกต

กันยายน 2538

เสนีย์ คำสุข

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายเสนีย์ คำสุข
เกิด	21 ตุลาคม พ.ศ. 2496
สถานที่เกิด	ต.โพธิ์ไทร อ.เขมราฐ จ.อุบลราชธานี
บิดา	นายสี คำสุข อาชีพ ทานา-ค้าขาย (เสียชีวิตแล้ว)
มารดา	นางใส คำสุข อาชีพ แม่บ้าน
การศึกษา	ประถมศึกษาตอนต้น ร.ร.บ้านเขมราฐ และ ร.ร.บ้านนาควาย จ.อุบลราชธานี ประถมศึกษาตอนปลาย ร.ร.สิทธิธรรมศาสตร์ศิลป์ จ.อุบลราชธานี มัธยมศึกษาตอนต้น ร.ร.สิทธิธรรมศาสตร์ศิลป์ จ.อุบลราชธานี ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษา (ปกศ.ต้น) วิทยาลัยครูอุบลราชธานี จ.อุบลราชธานี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศบ.) ภาควิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญารัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ร.ด.) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
การทำงาน	พ.ศ.2515-2518 ครูประจำบาล ร.ร.บ้านบึงหอม อ.เขมราฐ จ.อุบลราชธานี พ.ศ.2518-2519 ครูประจำบาล ร.ร.บ้านหนองฮาง อ.ม่วงสามสิบ จ.อุบลราชธานี พ.ศ.2519-2528 ลูกจ้างเอกชน (หลายบริษัท) ในเขตกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2533-2538 งานส่วนตัว เช่น การรับจ้างแปลเอกสารภาษาอังกฤษ เป็นต้น พ.ศ.2533-2538 ผู้ช่วยสอนที่คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2534- ฝ่ายข่าวต่างประเทศ และจัดรายการ "สามย่านรายวัน" ที่สถานีวิทยุจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2536- อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญบริหารธุรกิจ (ABAC) 2538- อาจารย์ประจำ ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต